

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 5122, 5123,
5124, 5125, 5126.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Selem-
burgova št. 1. — Tel. 5492, 2492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Štampari pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 78.180,
Vilna " 106.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
5122, 5123, 5124, 5125, 5126 Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

JUTRO

Grški plebiscit

Z ljudskim glasovanjem je v nedeljo grški narod izrazil svojo voljo, kako vladavino hoče imeti v bodočnosti. Kakor drugače ni bilo pričakovati, je potrdil znani sklep vlade in parlamenta o ukinjenju republike in obnovi monarhije. Zunanji svet je presenetila le ogromna večina, ki je bila oddana za povratek monarhije, ker so vsi dosedanjí znaki kazali, da imajo republikanci vendarle še več pristašev. General Kondilis sam je novinarjem izjavil, da tudi vlada ni pričakovala take, skoro soglasne potrditve svoje politike v vprašanju povratka monarhije.

Da so republikanci tako popolnoma izginili in da so dobili komaj pet odstotkov glasov, je glavni vzrok pač v psihološkem razpoloženju ljudskih množic. Grčija je bila v zadnjih dvajsetih letih tako izpostavljena notranjim trzavicam in prevratom, kakor malokatera druga država. Po večini so se te borbe vršile v vrstah gornjih desetih tisocev, brez udeležbe širših ljudskih množic, a vendar so morale račune vedno plačevati tudi te množice, ki se niso mogle posvetiti mirnemu in vztrajnemu delu. Razumljivo je zato, da so si želele reda in miru in koprnele po normalizaciji in stabilizaciji političnih razmer. V monarhiji, kjer sta kralj in dinastija nad strankami in nad političnimi borbami, je zato grški človek videl rešitev iz notranjega političnega kaosa.

Nedeljski plebiscit je formalno potrdil in naknadno legaliziral državni udar generala Kondilisa, izvršen pred mesecem dni. Po vseh formalnostih svojih domačih in mednarodnih pravil je Grčija v nedeljo postala zopet monarhija. Bivša kralj Jurij II. je že prejel službeno obvestilo o izidu glasovanja in ob enem službeni poziv, naj se vrne v domovino in zopet zasede grški prestol. Grška vlada je vladarju že prisegla zvestobo.

Ne le vsi prijatelji grškega naroda, marveč tudi vsi, ki si žele mirnih in konsolidiranih odnosov v Evropi, iskreno želijo, da bi Grčija v svoji novi epohi našla zadovoljstvo in možnost sistematičnega dela za svoj vsestranski napredek. Gotovo ji monarhična vladavina nudi za to večje možnosti in večja jamstva od republikanske vladavine, ki je zaradi premalo globoko pojmovane demokracije le prečesto izvajala prevratne težnje pri raznih oblastnikih, posebno onih, ki so imeli vpliv na oboroženo silo. Sedaj bo vojska, ki bo imela v kralju svojega vrhovnega komandanta, rešena nevarnosti, da bi morala služiti za orodje raznim političnim podvigom.

Delo za monarhijo seveda s povratkom kralja Jurija ne bo končano. Vlade monarhičnega režima bodo morale napeti vse moči, da monarhijo res krepko zasidrajo v zavesti in čustvih ljudskih množic in na ta način definitivno zaključijo borbo okrog vladavine. Ni namreč sedaj prvič, da se obnavlja grška kraljevina. Ko je Grčija ob koncu svetovne vojne postala republika, so bili republikanci prepričani, da bo njihov režim trajen, toda že leta 1920. so spričo reakcije, ki je nastopila neposredno po vojni, doživeli pri volitvah nepričakovan poraz. Njihov poraz je bil ob enem poraz republike in Grčija je postala zopet monarhija. Pa le za dve leti, kajti republikanci so spetno izbrali razočaranje in ogorčenje, ki se je potojilo ljudskih množic po katastrofi na maloazijskih bojiščih. Zopet je bila uvedena republika, a se tudi sedaj ni mogla ustaliti, čeprav je dobila v onem poldrugem milijonu beguncev, ki so se morali preseliti iz Male Azije v Grčijo, ogromen kader novih pristašev. Proti republiki je nastopila tudi gospodarska kriza, ki je na Grčijo, silno obremenjeno z dolgi, posebno hudo pritiskala, množice pa so iskale vzroka nesreči mnogokrat v republikanski vladavini. Nezadovoljstvo množic z republiko so še povečali, kakor smo že rekli, številni posrečeni ali ponesrečeni prevrati, ki so vedno na novo ovirali normalno delo in normalni razvoj. Množice so se zato bolj in bolj nagibale k monarhističnim strankam in njihovim voditeljem, a končni zaključek vseh teh dogajanj predstavlja nedeljski plebiscit.

Da bi nedeljski plebiscit pomenil začetek novega, mirnega in uspešnega razvoja v Grčiji, je tudi iskrena želja prebivalstva v zavezniški in prijateljski Jugoslaviji.

Poljsko-madžarsko kulturno-sodelovanje

Varšava, 4. novembra. AA. Sredi pri-
spela v Varšavo madžarski prosvetni minister
Homan. Spremlja ga državni podministr
prosvetnega ministrstva Kalman Sila. Obisk
je v zvezi z izvedbo konvencije o kulturnem
sodelovanju med Madžarsko in Poljsko, ki
so jo podpisali l. 1934.

Poljski polet v Avstralijo

Varšava, 4. novembra. AA. Poljski leta-
lec Krajski je včeraj opoldne nadleval
polet v Avstralijo iz Kalkute. Ob 16.10 je
bil zaradi defekta prisiljen pristati v Aky-
adu.

Grški narod za monarhijo

Pri nedeljskem plebiscitu v Grčiji je bilo 1.492.000 glasov oddanih za obnovo monarhije in samo 32.452 za republike — Pred povratkom kralja Jurija na grški prestol

Atene, 4. novembra. o. Po dvanajst-
letnem obstoju je bil danes uradno
proglasen konec republikanske vladavine
in je bila obnovljena grška monar-
hija. Včerajšnje ljudsko glasovanje
predstavlja veliko manifestacijo za mo-
narhistični režim. Ob udeležbi, ki se gib-
lja med 95 in 100 odstotki, se je nad 95
odstotkov vseh volilcev izjavilo za ob-
novo monarhije. Za ukinitev republike
so z ogromno večino glasovali celo oni
krajci, ki so veljali za najmočnejše re-
publikanske postojanke.

Izid glasovanja

Po uradnih ugotovitvah je glasovalo
za obnovo monarhije 1.491.992 volilcev,
za republikansko vladavino 32.452 vo-
lilcev, 3.270 glasov pa je bilo neveljav-
nih. Četudi je bilo glasovanje obvezno,
predstavlja izid glasovanja popoln po-
raz republikanske ideje in prepričanje
zmag monarhistične misli med grškim
narodom. Grški narod je s tem, da je s
tako ogromno večino glasoval za obno-
vo monarhije, izrazil obenem svojo voljo
po stabilizaciji notranje politike, za ob-
novo reda in miru in za konsolidacijo
gospodarskih prilik v zavesti, da more
vse to doseči in izvesti le kralj kot vr-
hovni arbir in ustavni regulator poli-
tičnih razmer v državi.

Manifestacije po vsej državi

Glasovanje se je izvršilo popolnoma v
redu in miru. Oblasti so bile docela nev-

tralne in niso nikjer izvajale niti naj-
manjšega pritiska. Pač pa so monarhi-
sti sami razvijali silno propagando. Sni-
či so se po vsej Grčiji vršile spontane
manifestacije za kralja in monarhijo, ki
so dosegle svoj vrhunec v Atenah, ko je
bil danes objavljen končni izid glasova-
nja. Ogorčna zmagala je presenetila celo
monarhistične voditelje same in je re-
gent general Kondilis izjavil novinar-
jem, da so rezultati ljudskega glaso-
vanja prekosili vsako pričakovanje.

Obvestilo kralju

Poročilo o izidu glasovanja je pod-
predsednik vlade in zunanji minister
Teotokis v imenu vlade potom grškega
poslaništva v Londonu sporočil Nj. Vel.
kralju Juriju II. V svojem poročilu po-
zdravlja kralja v imenu vlade in ga po-
ziva, naj se čim prej vrne na grški pre-
stol. V sredo odnosa v Londonu poseb-
no odnosništvo, v katerem bodo za-
stopniki vlade parlamenta in vojske, ki
bo pozdravilo kralja v imenu vsega gr-
škega naroda in ga pozvalo, naj prevza-
me kraljevsko oblast.

Lojalnost političnih strank

Tudi voditelji vseh strank so poslali
kralju Juriju brzojavke, v katerih izra-
žajo svoje prepričanje, da bo grški na-
rod z obnovo monarhije dosegel notra-
nji mir in da bo kralj omogočil normal-
ni razvoj parlamentarnega dela, ki je

glavni pogoj za napredek in notranjo
ureditev države.

Zaprisega vlade

Danes okoli 11. dopoldne so se zbrali
vsi člani vlade na dvoru, kjer so v roke
kraljevega namestnika generala Kondi-
lisa položili prisego zvestobe kralju Ju-
riju II.

Oblast v rokah kralja

Po zaprisegi je general Kondilis izja-
vil novinarjem:

Nj. Vel. kralj Jurij II. je edini čini-
telj, ki bo odločil o bodočem razvoju
političnih prilik v državi. Zato moramo
počakati njegove vrnitve. Njemu bomo
pojasnili svoje stališče in bo sedanja
vlada podala ostavko. Glede razpusta
skupščine ne morem seveda nič reči, kaj
bo v tem pogledu odločil Nj. Vel. kralj.
Skupščina predstavlja od samega za-
četka samo del grškega ljudstva. Gr-
ško ljudstvo je poklonilo večino Teal.
darisovi vladi pod pogojem, da ostane
njegova vlada enotna in da bo sodelo-
vala z radikalno nacionalno stranko
Kondilisa. Od 10. oktobra dalje pa teh
pogojev ni več. Ljudska stranka se je
razcepila in polovica poslancev te stranke
je priključila sedanji vladi. Tsal-
daris sam ne sodeluje več z radikalno
nacionalno stranko Grško ljudstvo je s
svojem včerajšnjim glasovanjem pro-
glasilo kraljevino. Vlada mora sporočiti

voljo naroda kralju in njemu prepustiti
vsako nadaljnjo odločitev. Za nas je me-
rodajna volja naroda, ne pa mnenja po-
sameznih strank.

Priprave za povratek kralja

Z veliko radostjo pričakuje ves grški
narod zopetni povratek kralja Jurija
na grški prestol. Kakor domnevajo, se
bo vrnil kralj v spremstvu posebne de-
putacije 17. t. m. Potoval bo najbrže
preko Jugoslavije in bo prvi svečan
sprejem na meji pri Djevdjeliji. Od tam
bo kralj potoval s posebnim vlakom v
Atene, kjer mu pripravljajo izredno
slavosten sprejem.

Takoj po povratku kralja bo vlada
podala ostavko in prepustila odločitev
o nadaljnjem razvoju notranje politi-
čnih prilik kralju kot prvemu ustavne-
mu činitelju.

Nocoj ob 18.30 je bilo v Atenah ogro-
mno manifestacijsko zborovanje, ki se
ga je udeležilo okrog 100.000 ljudi. Na
tem zborovanju je general Kondilis
sporočil zahtavo kralja Jurija za izka-
zano zaupanje in udanost ter napove-
dal, da se bo kralj vrnil v najkrajšem
času in prevzel kraljevsko oblast. V
svojem govoru je general Kondilis po-
zval tudi one, ki so glasovali za repu-
bliko, a ostali v neznamni manjšini, naj
lojalno sodelujejo pri obnovi Grčije pod
monarhističnim režimom.

Kraljeva izjava

London, 4. novembra. g. Grški kralj
Jurij, ki so ga še sredi obvestili o
ogromni volilni zmagi monarhistov v
Grčiji, je dal po svojem pobočniku izja-
viti tisku, da je ponosen in srečen za-
radi izida glasovanja. Na vprašanje,
kaj se misli vrniti v Grčijo, da bo
prevzel oblast, je izjavil pobočnik ma-
jor Levidis, da se bo kralj vrnil čim-
prej.

Italijani v ofenzivi na vseh frontah

Pričetek druge faze italijanskega prodiranja v Abesinijo — Abesinci se umikajo brez hujšega odpora

Asmara, 4. novembra. d. Včeraj zju-
traj, torej ravno mesec dni po izbruhu
vojne, so italijanske čete prešle na
vseh frontah v ofenzivo. V severni Abe-
siniji prodirajo preko Dongole in Geleb-
de proti Makali ter proti višinam za-
padno od teh krajev v Tembienu.

Oddelek askarov, ki prodira na čelu
italijanske vojske, je došel v Debro
Sion in Embo Maskalo, oddelki milič-
nikov pa so zavzeli Hausien.

Vrhovni poveljni general de Bono
je s svojim štabom v bližini Adigrata,
odkoder vodi potek operacij.

Zavzetje Makale se pričakuje vsak
čas. Italijansko vrhovno poveljstvo
pase ne bo zadovoljilo samo z osvojit-
vijo tega mesta, temveč bo skušalo
obenem zavzeti tudi prevladujočo viši-
no Menda Jezus kjer je l. 1896 nutil
general Galliani močan odpor.

Italijanska fronta na severnem boji-
šču, kjer prodirajo proti Makali
trije armadni zbori in dve di-
viziji miličnikov, skupaj okrog
125.000 vojakov, je dolga približno 80
do 90 km. Predstražo tvorijo oddelki
tankov ter čete askarov. Nad prodira-
jočimi četami krožijo neprestano težka
letala za bombardiranje, kakor tudi
lovski letala.

Boka italijanske vojske varujejo di-
vizije armadnega zbora generala Santi-
nija in oddelki askarov armadnega zbo-
ra generala Birohija, kakor tudi lovski
in napadalna letala. Razen malih tan-
kov, v katerih sta po dva moža, upo-

rablajo ob bokih tudi konjenico, na le-
vem krilu pa tudi kolone kamelskih
jezdcev in prebeglih Danakilev pod
poveljstvom polkovnika Lorenzinja.

Izredno težaven je na goratem in ze-
lo neprehodnem ozemlju transport polj-
skih topov, med katerimi so tudi topovi
s kalibrom 30 cm.

Italijanski letalci so ugotovili na raz-
nih točkah močne abesinske oddelke s
strojnimi in gorskimi topovi v dobro
utrjenih postojankah. V okolici Alagi-
ja so izsledili kolono kakih 10.000 mož,
ki je bila na poti proti Makali. Abesin-
ci se zbirajo južno od Makale in vse
kaže, da se bodo šele tam spopadli z
Italijani.

Nedeljske operacije

Pariz, 4. novembra. AA. Kakor poroča
Havasov vojni poročevalec iz Eritreje, je
bil sredi objavljen službeni komunikaci-
o včerajšnjih operacijah na severni fronti,
ki pravi, da se je pričela italijanska ofen-
ziva ob 6. jutru. Ob 13. so askari prodri-
li neposredno v bližino Hausiena. Oddelki
generalja Santinija so zapustili postojanke
okrog Adagumusa in pričeli prodirati proti
jugu. Njihovemu odhodu je prisostvoval
vrhovni poveljni general de Bono. Kljub
velikim terenskim težavam so sprednji od-
delki armadnega zbora generala Santinija
prispeili v Emmano Sero. Takoj za njimi
so poslali tovorne avtomobile s provijan-
tom. Italijani niso dosegli nikjer nalete-
la na Abesince, ki se umikajo brez borbe.
Vse kaže, da se bodo večje bitke pričele
šele južno od Makale.

Makala glavni cilj sedanje ofenzive

London, 4. novembra. o. Italijanska ofen-
ziva v Abesiniji je v polnem razvoju. Vse
tri italijanske armade, ki so ob začetku
vojne pohoda prekorale staro mejo
Eritreje ter zavzele Aksum, Aduo in Adi-
grat, so v pokretu na vsej črti. Njihov cilj
je, da po določenem načrtu prodrejo 50
km dalje v notranost Abesinije in utrdijo
nove postojanke. Glavni cilj je zavzeti
Makale, ki je strateško velike važnosti.
Ko bodo italijanske čete zavzele nove po-
stojanke, bo ofenziva za daljšo dobo pre-
kinjena, da bodo zavzete postojanke mo-
gli dobro utrditi, zgraditi nujno potrebne
ceste za dovoz iz zaledja na fronto ter se
pripraviti za nadaljnje prodiranje, ki pa
ga ni pričakovati pred novim letom. Pri
sedanji ofenzivi sodelujejo vsi oddelki ita-
lijanske vojske. V prvi črti so askari, za-
sluši konjenice, nato sledi miličniki in že
le za njimi gre redna vojska.

Sedanja italijanska ofenziva je ena iz-
med največjih vojnih operacij v zgodovini
kolonialnih vojn. Italijanske čete so v po-
kretu od sudanske meje, vzdolž Rdečega
morja ter vzdolž vse francoske, angleške
in italijanske somalske meje. Dolžina
te fronte meri nad 2000 km.

Abesinci doslej še vedno niso nudili
resnejšega odpora. Po manjših praskah se

previdno umikajo in spretno skrivajo tudi
pred italijanskimi izvidniškimi in bombni-
mi letali, ki so neprestano na delu. Močni
oddelki, ki so bili razporejeni okrog
Makale, so izginili, kakor da bi se vdrli
v zemljo, pač pa so italijanska letala od-
krila v ozadju močne abesinske čete, ki se
utrjujejo na višinah okrog Makale in vzdolž
hrbov, kjer se Abesinci najbrže priprav-
ljajo na večji odpor, ker dobivajo iz za-
ledja neprestano ojačenja. Po operacijah,
ki jih razvijajo Abesinci, sodijo Italijani,
da stremlje abesinskih vojskovedov po
okolitvi desnega krila italijanske fronte
na severu, da bi ga popolnoma odrezali
od zaledja in ostalih italijanskih čet.

Glavni oddelki italijanske vojske so kon-
centrirani v predelu Aksum — Adua —
Enfiso na fronti v dolžini 150 km. Na le-
vem krilu prodirajo oddelki generala San-
tinija, poveljnika prvega armadnega zbo-
ra. Ti oddelki prodirajo po karavanski
cesti Enda — Moiso — čez zelo hribovito
ozemlje. V sredini so čete generala Biro-
hija, med katerimi so askari, dve diviziji
fašistične milice, tigrejski prostovoljci pod
poveljstvom rasa Gukše in glavne tehni-
čne čete. Ta oddelki prodira po dolini Ker-
rat Maja in je došel do pritoka Harat.
Desno krilo je pod poveljstvom generala

Maravigne. Njegova naloga je preprečiti
južno od Adue napad čet rasa Sejuma.

Italijani dobivajo vsak dan nova ojače-
nja. V somalski pristanišča prihajajo ne-
prestanovi oddelki, ki jih takoj po iz-
kranju pošljejo na fronto. Vse kaže, da
pripravljajo Italijani važne operacije tudi
na jugu, položaj pa je še precej nejasen.
Računajo, da bo prišlo do odločilne bitke
okrog Goraheje in Sasabane, kjer name-
rava general Graziani izsiliti spopad z
Abesinci.

Istočasna ofenziva na jugu

Pariz, 4. novembra. A.A. Hkratu z ofen-
zivo na severu se je prišel tudi na jugu
italijanski napad. Italijani skušajo očivid-

dno čim prej priti do neposrednega stika
med obema frontama.

Addis Abeba, 4. novembra. b. Na južni
fronti so italijanska letala popoldne po-
novno bombardirala Gorahejo. Zmetala so
na mesto okoli 250 bomb, 50 oseb je bilo
ubitih.

V danakilski puščavi

Addis Abeba, 4. novembra. w. Italijanska
konjenica je začela v odseku gorovja Musa
Ali prodirati proti jugu. Domnevajo, da bo
skušala z moloriziranimi oddelki za hrbtom
prodrati do železniške proge. Na fronti v
Tigni je vse mirno. Nalivi zadnjih dni so
omogočili prevoz tankov in poljskih to-
pov.

Novi italijanski predlogi

Hoare odklanja zahtevo po umiku angleškega brodograjskega morja

London, 4. novembra. o. Včeraj opoldne
je zunanji minister Hoare prispeil z letalom
preko Pariza v London. Minister Eden ga
je spremljal samo do Pariza, odkoder je na-
daljeval svoje potovanje z vlakom.

»Daily Telegraph« poroča, da je italijan-
ski delegat v Zenevi baron Aloisi izročil
Hoareju pred odhodom nove italijanske
predloge. Njihova vsebina sicer še ni znana,
vsekakor pa se morajo znatno razlikovati
od prejšnjih italijanskih predlogov. Hoare
italijanskim predlogom ni sprejel, pač pa je
postavil nove angleške predloge. Prav ta-
ko je odklonil italijansko zahtevo, naj bi
Anglija umaknila svojo vojno mornarico s
Sredozemskega morja, predno bi Italija
zmanjšala svoje posadke v Libiji. V raz-
govoru z novinarji je Hoare izjavil, da je
s svojim potovanjem v Zenevo, glede kate-
rega je bil prvotno skrajno skeptičen, ze-
lo zadovoljen, ter da je dosegel več kakor
je pričakoval.

Angleška oporišče v Grčiji

Rim, 4. novembra. o. Po informacijah
italijanskih listov se pogaja Anglija ne sa-
mo za sodelovanje angleške in francoske
mornarice na Sredozemskem morju, marveč
hoče uporabiti za svoje pomorsko oporišče
tudi pristanišče Argostoli na otoku Kefale-
niji ter grško pristanišče Navarin. Prav ta-
ko se angleška vlada pogaja s špansko vla-
do, da bi ji dovolila eventualne vojne ope-
racije v španskih vodah. Italijanski listi
posnemajo tudi vesti »Manchester Guard-
iana«, po katerih bo baje Anglija kupila
štiri nemške vojne ladje tipa »Deutschland«
za ceno 240 milijonov mark. Polovico te
vsote bo Anglija izplačala v zlatu, polovico
pa v dobavi surovin.

Italijanski očitki Franciji

Rim, 4. novembra. o. Turinska »Stampa«
in nekateri drugi vodilni fašistični listi o-
stro kritizirajo postopanje francoske diplo-
macije, češ da je s svojo posredovalno ak-
cijo Italiji več škodovala nego koristila.
V italijanski javnosti vedno bolj prevladu-
je mnenje, da hoče francoska diplomacija
predvsem koristiti Franciji sami in prepre-
čiti, da bi prišlo do zblizanja med Italijo
in Nemčijo. Toda listi izražajo nado, da bo
take francoske politike kmalu konec. Ker
smatrajo, da je Lavalov napec neizbežen.
Čez nekaj dni se bo jasno videlo, piše »Stam-
pa«, da je Italija »vela od francoskega po-
sredovanja le veliko škodo. Francija stre-

mi zgolj za tem, da bi z obljubami prid-
bila Italijo za to, da na bodoči pomorski
konferenci opusti svojo zahtevo po po-
morski pariteti s Francijo.

Namen francoskega posredovanja

Pariz, 4. novembra. AA. »Matine« je da-
vi objavil daljše situacijsko poročilo iz Ze-
neve, v katerem pravi, da je angleška po-
litika pri DN našla toliko razumevanja in
podpore le s francosko pomočjo, ker je
bilo Franciji vse na tem, da prepreči od-
krit spor med Anglijo in Italijo. Francija
bi morala nadaljevati to svojo politiko,
ker se bo le tako moglo izogniti vojni.
V zvezi s tem opozarja na izjavo ruske-
ga ministrskega predsednika generala Gō-
ringa, ki je naglasil, da je nastopil čas,
ko se lahko Nemčija in Francija sporazu-
meta.

Prepoved uvoza petroleja v Italijo

Zeneva, 4. novembra. b. Pododbori od-
bora osemnajstih pri DN so danes nado-
ljevali svoje delo. Pododbor za gospodar-
ske sankcije je sklenil, naj se izda prepo-
ved za izvoz petroleja in njegovih postran-
skih proizvodov v Italijo, toda le pod po-
gojem, če se bodo te akcije pridružile tu-
di države, ki so članice DN, predvsem
Amerika, Nemčija, Japonska in Brazilija.
Proti temu sklepu je ugovarjal le zastop-
nik Čila. Sklenjeno je bilo nadalje, da se
imenuje poseben pododbor, ki bo proučil
vprašanje izvršitve tekočih pogodb in pre-
vzem italijanskega blaga, ki do 19. okto-
bra ni bilo popolnoma plačano. Jutri bodo
obravnavali vprašanje izvoza italijanskega
blaga v države, ki se sankcij niso ude-
ležile, in pa tranzitna vprašanja, glede ka-
terih bo bržkone tudi imenovan poseben
pododbor.

Več ostalih pododborov, med njimi tudi
pododbor za kirinska vprašanja, je imelo
seje v poznih popoldanskih urah.

Anglija za poostreitev gospodarskih sankcij?

Rim, 4. novembra. o. Po informacijah ita-
lijanskega tiska namerava Anglija predla-
gati poostreitev gospodarskih sankcij pro-
ti Italiji. Poleg nafte, petroleja, premoga,
železa in jekla, naj bi se zabranil v Itali-
jo tudi izvoz raznih drugih surovin, ki so
italijanski vojni industriji neobhodno po-
trebne, ki pa jih Italija sama nima.

306 zakonov na en mah

Zadnji dekreti Lavalove vlade na osnovi zakonodajnega pooblastila — Dalekosežne reforme na vseh poljih

Pariz, 2. novembra.

S potekom preteklega meseca so potekla tudi pooblastila, ki jih je bila dala Lavalova vlada za reševanje državnih financ. Kakor v mnogih drugih državah, je tudi francoska vlada zahtevala od parlamenta pravico, da izdaje kratkoročne potrebne gospodarske ukrepe, ki pa imajo moč zakona. Znano je, da se je Lavalova vlada, ki jo štejejo med najbolj aktivne, kar jih je bilo v tretji republiki, podeljena ji pravice izdatno poslužila in uveljavila celo vrsto ukrepov, katerih rešitev bi bila po običajnem zakonodajnem potu nemogoča. Tik pred potekom svojega zakonodajnega pooblastila je vlada naenkrat objavila še 306 zakonskih hdekretoev in je z njimi zaokrožila svoje delo. Večina teh dekretov predstavlja spremembo ali dopolnilo že prej izdanih ukrepov, dobra tretjina pa se nanaša na nove materije.

Prvo skupino tvorijo dekreti o poenostavitvi in pocenitvi javne uprave, počenši z občinsko pa vse do vrhovne državne uprave. Druga skupina se nanaša na reorganizacijo socialnega zavarovanja. Tudi njen namen je, poceniti to panogo javne uprave in na ta način prinesiti olajšanje gospodarstvu. Breme na znižanja za okrog 800 milijonov frankov, kar predstavlja približno eno petino dosedanjih bremen. Vrh tega je državna dotacija za socialna zavarovanja znižana od dosedanjih 500 na 100 milijonov frankov, torej za štiri petine. Socialno politični dekreti, katerih važnosti in posledic se ni mogoče pregledati, bodo brez dvoma predmet srdite javne polemike.

Preko 20 dekretov je posvečeno kmetijstvu. Pred leti je francoska vlada dovolila visoke kredite za podporo producentov žita. Za kritje teh kreditov je naložila trošarino 4 frankov za vsak

metrski stot prodane pšenice. Ta trošarina, ki jo je moral plačevati producent, je sedaj črtana. Amortizacijska doba za ta kredit v podporo žitne produkcije je ob enem podaljšana na 20 let. Za velike mline so v novih dekretih postavljeni kontingenti, koliko pšenice smejo zmleti, mlini z manjšo kapaciteto pa so svobodni tudi v naprej.

Tudi transportnemu problemu je posvečen več dekretov, ki skušajo zlasti urediti konkurenco med železnica in avtomobili. Znano je, da so francoske železnice privatna podjetja. Železnice so se zato ostro pritoževale nad hudo konkurenco, ki jim jo delajo avtomobilska podjetja. Kot kričevno so zlasti navajale okolnost, da so morale železniške družbe zgraditi železniške proge in da jih morajo sedaj tudi same vzdrževati, dočim gradi in vzdržuje proge za avtomobilski promet, torej ceste, država. Na ta način imajo avtomobilska podjetja veliko finančno prednost pred železniškimi podjetji. Ker se temu ugovoru ne da odreči upravičenosti, je sedaj uvedena posebna taksa za privatna avtomobilska podjetja. Donos takse se bo delil med državo in departamente; država bo dobila tri četrtine, departmani pa eno četrtino. Nadaljnji prometni dekreti urejajo problem varnosti na cestah, cestno reklamo itd.

Posebna skupina dekretov je posvečena notranji in zunanji trgovini in prinaša razne ugodnosti zlasti eksportni trgovini. Ravno tako se več dekretov peča s problemi francoske industrije in se med drugim uvaja še strožja kontrola nad produkcijo orožja.

Zaradi velikega števila izdanih novih dekretov časopisje še ne razpravlja podrobno o njih, ker jih morajo strokovnjaki prizadetih panog šele preštudirati.

Spremenjeni sreski cestni odbori

Kakor znano, je ban dr. Natlačen spreminil sestavo cestnih odborov za srese v dravski banovini. Nekatere spremembe smo že objavili, danes pa prinašamo tri nadaljnje srese.

Brežiški srez

Pri sreskem cestnem odboru v Brežicah so razrešeni dosednji člani Volčanješ Ivan, Cimperšek Karol, Janežič Josip, Pieterski Gregor, Pinterič Franc, Urek Franc, Urek Ivan, Trupej Franc, Božičnik Anton in dr. Benedičič Franc.

Na njih mesta so imenovani dr. Jesenko Rok, odvetnik v Sevnici, za načelnikovega namestnika, za odbornike pa Kozinec Martin, posestnik v Prečni loki, Kržičnik Ludovik, posestnik in trgovec v Rajhenburgu, Planinc Miha, posestnik v Ljubnem pri Vidnu, Črnoga Ivan, posestnik in trgovec v Zdobah, Podvinski Franc, posestnik v Blatnem pri Globokem, Držić Karol, posestnik, mesar in gostilničar v Brežicah, Katič Jožef, posestnik, mesar in gostilničar na Dobovi, Frece Martin, posestnik v Stari vasi pri Bizeljskem, in Mirt Franc, posestnik na Velikem kamnu.

Dosednji odborniki škerbec Edmund, posestnik in župan v Podsredi, Senica Josip, posestnik in župan v Zabukovju, in Udovič Franc, posestnik in žagar v Čanjah pri Blanci ostanejo še dalje v svoji funkciji. Načelnik cestnega odbora je v smislu zakona dr. Drnovšek Janko, odvetnik in župan v Brežicah.

Ljutomerški srez

Pri sreskem cestnem odboru v Ljutomeru so razrešeni dosednji člani Zemljč Jakob, Spindler Franc, Klemenčič Jakob, Gregor Ivan, Kreft Ivan, Fodorczy Albert, Kovač Tomislav, Sukić Anton, Jurinec Matija, Stuhac Jakob, Skuhala Franc, Šumak Mirko in Bobnar Tomaž.

Na njih mesta so imenovani Rajh Jakob, posestnik v Ljutomeru, za načelnikovega namestnika, za odbornike pa Slavič Franc, posestnik v Cvenju pri Ljutomeru, Beneković Josip, posestnik in trgovec v Strigovi, Stuhac Alojzij, posestnik v Stari novi vasi, Vavpotič Matija, posestnik v Lukavcih pri Krizevcih, Kvas Franc, posestnik in Slapčinih pri Sv. Juriju, Klemenčič Jakob, posestnik v Ivanjcih pri Negovi, Ribič Ivan, posestnik v Cezanjevcih, dr. Benič Franc, zdravnik v Gornji Radgoni, Streiber Hinko, tesarski mojster v Hrastju — Moti, Spindler Lovro, posestnik v Moravcih pri Mali Nedelji, Galunder Franc, posestnik v Veržju, in Hrastelj Jože, posestnik in trgovec v Gornji Radgoni.

aestnik in župan v Gornji Radgoni — okolica in Kolarič Franc, posestnik in trgovec v Apačah, ostanejo še dalje v svoji funkciji. Načelnik cestnega odbora je v smislu zakona Kuharič Lovro, župan v Ljutomeru.

Prevaljski srez

Na srez prevaljski so razrešeni pri sreskem cestnem odboru dosednji člani Mravljak Josip, inž. Pahernik Franjo, Vinšek Martin, Langeršek Josip in Podlesnik Anton.

Na njih mesta so imenovani Hribernik Ivan, župan na Muti, za II. načelnikovega namestnika, za odbornike pa Kotnik Dominik, župan v Guštanju, Peruš Alojzij, župan v Vuzenici, Ternik Simon, trgovec z lesom v Marembergu, in Morj Franc, župan v Dravogradu.

Dosednji odborniki inž. Fetič Viktor, rudniški obratovodja v Mežici, ki je ob enem I. načelnikov namestnik, Držičnik

Luka, posestnik v Orlici, Kogelnik Alojzij, posestnik v Podklancu in Stopar Rudolf, posestnik in gostilničar v Mežici, ostanejo dalje v svoji funkciji. Načelnik cestnega odbora je v smislu zakona Lahovnik Franc, župan v Prevaljah.

Črnomeljki srez

V črnomeljskem srezu so razrešeni dosednji člani cestnega odbora Držaj Josip, Stefančič Franc, Lah Rudolf, Fugina Jurij, Stegne Ivan, Novak Stane, Peteh Matija, Simonič Anton in Fabjan Josip.

Na njih mesta so imenovani Klemenec Pavel, posestnik in trgovec z lesom v Črnomlju, za načelnikovega namestnika, za odbornike pa Požek Jurij, posestnik v Gorenjih, Vrščaj Jakob, posestnik in gostilničar v Otovcu, Zvab Miha, posestnik v Dragovanji vasi, Plut Anton, posestnik na Vrtci, Mihor Peter, posestnik v Pregradu, Benec Ivan, posestnik v Podklancu, in Grdun Jože, posestnik v Grdunih. Načelnik cestnega odbora je v smislu zakona Müller Karol, posestnik, trgovec in župan v Črnomlju.

Prihod poslanika Fotića v New York

New York, 4. novembra. AA. Novi poslanik kraljevine Jugoslavije v Zedinjenih državah konstantin Fotić je prišel s peko-oceanskim parnikom »Normandie« v New York. V prisilnosti so ga sprejeli generalni konzul v New Yorku Radoje Janković, svetnik poslanstva v Washingtonu Boza Stojanović, jugoslovanski konzul v New Yorku dr. Ante Pavelić, konzul v Montreuilu Nikola Perazić, častni konzul v Pittsburghu Kosta Janković, izseljenjski odposlanec v New Yorku Slavoj Trost ter zasopniki jugoslovanske kolonije in jugoslovanskih organizacij v New Yorku. New Yorkski župan Laguardia je dal g. Fotiću na razpolago dva avtomobila. V New Yorku je bil poslanik gost gg. Janka Pavelića, Perašića in dr. Princea, prejšnjega ameriškega poslanika v Beogradu, ter g. Sadburna, znanega newyorškega odvetnika in velikega prijatelja Jugoslavije, naka je odpotoval v Washington, da prevzame službo kr. poslanika.

Aretacija bolgarskega generala Zaimova

Sofija, 4. novembra. AA. Potrjuje se vest, da je bil general Vladimir Zaimov aretiran, ker je bil osumljen, da je sodeloval pri pripravi za prevrat. Takoj po aretaciji so ga prepeljali v zapore vojaškega sodišča. Večraj opoldne je bil objavljen uradni komunik, ki pravi, da bo general Zaimov obtožen po čl. 8 zakona za zaščito države, ki določa smrtno kazen. Kakor znano, bodo po tem členu obtoženi tudi Damjan Velčev, Nedeljko Nedeljkov in Stančev, ki jih državno tožilstvo smatra za glavne organizatorje zarote.

Sedaj je v vojaških zapirih skupno 25 oseb, ki so obtožene sodelovanja pri pripravi za državni prevrat. Razen njih bodo sodili tudi bivšega direktorja sofijske policije Vladimirja Načeva in poročnika Kostjo Kijeva, ki sta pobegnila v Grčijo.

Nov proces

proti redovnicam v Nemčiji

Berlin, 4. novembra. AA. Danes se je začel nov proces proti katoliškim duhovnikom in nunam zaradi tibetapstva deviz, glavnih obtoženk je predstojnica Gertruda Nikes; sodili jo bodo v odsotnosti, ker se umudi v Južno Ameriko. Obtoženci so razpolagali z velikimi zneski, namreč s 50.000 dolarji, 59.000 lirami in 3.000 škilskimi pesi.

Beležke

Še ena slovenska fronta

»Ljudska Pravica«, ki se je po preselitvi iz Prekmurja priključila interesni skupnosti »Bojevnikom« in reviji »Sodobnost«, objavlja uvodnik »Za ljudsko svobodo.« V članku se izreka za slovensko fronto kot najprikladnejšo politično organizacijo Slovencev. Med drugim piše o tem: »Potrebno je, da napravimo v Sloveniji slovensko fronto ljudske svobode vseh demokratičnih sil. Pozivamo zato vse pripadnike svobode in demokracije, vse, ki se bore za napredek Slovenije, skupine okrog Slovenske Zemlje, Slovenije, Bojevnika, vse odkritostne pripadnike svobode in demokracije v vrstah bivše SLS, socialne demokracije in delavko levico, da se zedinimo v slovensko fronto ljudske svobode. Proti skupnemu sovražniku korakajmo skupno! Vsi, ki govorite v imenu Slovencev, imate besedo!«

Slovenski mačkavci drug drugega ne priznavajo

»Slovenska Zemlja« glasila one skupine slovenskih mačkavcev, ki jo predstavljajo v glavnem gg. dr. Lončar, Kocmur in dr. Kukovec, objavlja v zadnji številki uvodnik »Naša pot« in govori v njem tudi o razmerju te skupine do dr. Mačka. Tako-le pravi: »Dr. Maček je priznani voditelj hrvaškega naroda; toda HSS, katere predsednik je bil, sedaj pravno ne živi več in tudi takozvana združena opozicija je živela le v volilni dobi in nima danes značaja priznane politične organizacije. Napadna je domneva, kakor da bi dr. Maček tudi Slovencev lahko postavil generale, marveč stoji na načelu, da si jih tudi slovenski narod izbere sam, kadar se po Radicevih mislih politično organizira, in more zato moralno podpreti le tiste ljudi, ki hočejo razširjati ta program res pošteno, požrtvovalno in dosledno.

Ne moremo torej priznati, da bi bili v našem gibanju kakšni spori ali boji osebnega značaja. Tisti, ki bi bili radi generali, ne da bi narod vprašali, pa sploh naše misli ne razumejo in zato z njimi nečemo imeti nobene zveze. Če se nam je ta ali oni v začetku pridružil z drugačnimi nameni, je medtem že odpadel... Zato prav nič ne priporočamo narodu kakšne zvestobe temu ali onemu voditelju, temveč le zvestobo misli. In je potemtakem čisto naravno, da ne

MLADIM MATERAM in ženam pomaga po večkratni nesečnosti naravna

FRANZ-JOSEFOVA

voda — grenčica največkrat že v malih količinah, za redno delovanje črevesja.

moremo priznati za svojega slehernega, ki slučajno naznanja, da je tudi za dr. Mačka, za združeno opozicijo, za slovensko fronto ali pa kakšno podobno geslo... Tistim, ki nas nočejo, ali ne morejo razumeti, pa seveda ne moremo pomagati. Preveč jih je že razjedla gnila strankarsko-politična miselnost, preveč so prevzeti od pomembnosti svoje osebe in preveč so zaverovani v politično mešetarnjenje.«

Kongres krščansko socialnega delavstva

Na običnem zboru mladinske organizacije krščanskega socialnega delavstva, »Mladinske zveze«, je bil soglasno sprejet sklep, da se priredi prihodnjo pomlad velik kongres krščanskega socialnega delavstva iz vse Jugoslavije. Kongresa se bodo udeležile organizacije jugoslovanske strokovne zveze, Mladinske zveze in Studijskega krožka.

Shodi izvenparlamentarne opozicije

Tudi preteklo nedeljo sta imela i hrvatski i srbskijski del združene opozicije celo vrsto shodov, večja med njimi pa sta samo shoda v Bijeljini in v Obrenovcu. V Bijeljini je bil glavni govornik Joca Jovanović, ki je v svojih izjavah zlasti zavračal vesti o nesoglasjih med raznimi skupinami združene opozicije. Zatrđil je, da je združena opozicija čvrsta, in da so odnosi v njej tako iskreni in prijateljski, kakor niso bili še nikdar. Kot zastopnik dr. Mačka je na shodu govoril dr. Gvozdić, ki je rekel, da izjava dr. Maček program pokojnega Stjepana Radića. Ta program stremi za tem, da se odstranijo vse ovire, ki onemogočajo resnični sporazum med Srbi in Hrvati. Hrvatski narod se zaveda, da je ta država njegova država, in ni sile, ki bi mogla razdeliti Srbe od Hrvatov. Edina taka sila bi bila svobodna volja srbskega in hrvatskega naroda, toda ta volja neče razedinjenja, marveč hoče slogu in skupnosti. Dr. Gvozdić je izrecno poudaril, da tako govori po nalogu dr. Mačka in v njegovem imenu.

Na shodu v Obrenovcu je bil glavni govornik bivši minister Pera Marković. Rekel je med drugim, da je današnja ureditev države po banovinah zelo draga in da bi zato bilo treba državo tako urediti, da bi bilo ceneje in prikladneje za naše razmere. Tako ureditev pa so edino samouprave. Kakšne naj bi po mnenju govornika bile te samouprave, iz časopisnih poročil ni razvidno.

Odlikovanja v prometni službi

Beograd, 4. novembra. AA. Odlikovani so: z redom sv. Save 2. stopnje inž. Dimitrije Naumović pri generalni direkciji državnih železnic; z redom Jugoslovanske krone 5. stopnje inž. Robert Popper, šef sekcije za vzdrževanje proge Konjice; z redom sv. Save 5. stopnje Vladimir Mihajlović, kontrolor sekcije Konjice.

V pričakovanju sestanka Narodnega predstavništva

Politično življenje je postalo zopet zelo živo — Priprave za volitve stalnih skupščinskih odborov

Beograd, 4. novembra. p. Davi se je vrnil v Beograd Nj. Vis. knez namestnik Pavle. Z njegovim povratkom postaja aktualno vprašanje, kdaj se sestane Narodna skupščina in senat. Že v prihodnjih dneh se bosta kraljevim namestnikom predstavili predsedstvi obeh zbornic, izvoljeni dne 20. oktobra. Računa se, da se bo nato najbrž še ta teden zopet sestala Narodno predstavništvo. Poslanska in senatska zbornica si morata v smislu zakonov o svojih poslovnih najprej izvoliti stalne odbore.

V pričakovanju skorajšnjega sestanka Narodnega predstavništva je zavladala v političnih krogih zopet večja živahnost. Številni senatorji in poslanci so se že zbrali v Beogradu. Danes sta imela plenarni seji klub senatorjev JNS in nezavisni poslanski klub, dočim je imel poslanski klub JRZ odborovo sejo, ki pa so se je udeležili tudi mnogi drugi klubovi člani. Seji so prisostvovali tudi nekateri ministri. Vsa posvetovanja so posvečena političnemu položaju, predvsem pa volitvam stalnih odborov v obeh zbornicah. Pri teh volitvah se bosta zopet pomerili številni moči vladnega tabora in opozicijskih skupin. Kakor predvolitvami predsedstev 20. oktobra, tako je položaj tudi sedaj zlasti v Narodni skupščini še popolnoma nejasen. Vse kaže, da bodo jezicek na tehnični oni narodni poslanci, ki so še neopredeljeni in se še niso pridružili nobenemu klubu. Tako opozicijske skupine kakor tudi klub JRZ si zato prizadevajo, da bi iz tega rezervarja pridobili za sebe čim več glasov.

Ni še znano, ali bodo opozicijske skupine tudi sedaj nastopile skupno, kakor so pri volitvi skupščinskega predsedstva. Verjetno pa je, da ne bodo nastopile enotno, ker se volitve v odbore vrše po čistem proporciju, tako da se lahko uveljavijo tudi manjše grupe. Zaradi živahne agitacije je treba računati, da bo udeležba poslancev in senatorjev rekordna tudi pri volitvah stalnih parlamentarnih odborov.

Komunike o seji kluba JRZ

Beograd, 4. novembra. a. Klubski odbor narodnih poslancev Jugoslovanske radikalne zajednice je imel danes 4. t.m. ob 17. do 20. ure sejo. Seji je prisostvovali tudi g. Branko Kaludjerčić, minister za pošto, brzojav in telefon.

Odbor klubskega odbora, določen za proučevanje uredbe o ureditvi knetskih dolgov, je predložil referat in predlog klubskega odbora. Klubski odbor je sklenil predložiti predlog razrešitve med narodne poslance, članice poslanskega kluba skupščinske večine in kluba JRZ v proučevanje, da pride na prihodnji seji to važno

Šestnajst milijonov Turkov in Turkinj je imelo hišni zapor

Našim čitateljem je že znano, da je bilo v drugi polovici preteklega meseca v turški republiki splošno ljudsko štetje. Bilo je to prvo štetje, izvedeno strogo po načelih moderne statistične vede. Po proviziornem pregledu ima Turčija sedaj 16,2 milijona prebivalcev, 2,6 milijona več kakor pred osmimi leti, ko je bilo izvršeno zadnje štetje. Verjetno je, da ta povišek ne predstavlja pravega prirastka prebivalstva, marveč gre v veliki meri na račun dejstva, da je bilo sedanje ljudsko štetje izvedeno mnogo bolj točno kakor ono pred 8 leti. Največje mesto v Turčiji je še vedno Carigrad, ki šteje 741.000 prebivalcev. Na drugem mestu je prestolnica Ankara, ki ima 124.000 prebivalcev. Njeno prebivalstvo se je od zadnjega ljudskega štetja pomnožilo za 50.000. Nad 100.000 prebivalcev šteje potem le še mesto Izmir, nekdanja Smirna, vsa ostala mesta so manjša.

Ljudsko štetje v Turčiji ni bila majhna in vsakdanja stvar. Treba je pomisliti, da ima Turčija ogromno ozemlje, pri tem pa zelo pomanjkljive železniške in cestne zveze. Vpoštovati je treba dalje, da je velika večina prebivalstva neplemena in da so mnogi stotisoči še nomadi. O težkočah pri pripravih in pri izvedbi ljudskega štetja zanimivo razpravlja v »Neue Zürcher Zeitung« Karl Brückweller, ki je kot švicarski strokovnjak pomagal organizirati turški statistični urad in sodeloval pri pripravih za ljudsko štetje.

Na dan štetja, ki je bilo v nedeljo 20. oktobra, so imeli po vsej Turčiji hišni zapor. Od 5. zjutraj do prvih popoldanskih ur, ko so strelji sporočili, da je štetje za-

vršanje v debato in se bo izdehal dokončen predlog.

Klubski odbor je sprejel na znanje seznam novih vpisov narodnih pesništev v klub JRZ.

Prihodnja seja odbora bo v sredo 6. t.m. ob 17. popoldne.

Seja kluba senatorjev JNS

Beograd, 4. novembra. o. Danes je bila v senatu konferenca kluba senatorjev JNS. Prisotnih je bilo 35 članov. Razpravljali so o političnem položaju.

Ob otvoritvi konference se je predsednik g. Timotijević najprej spominjal pokojnega senatorja dr. Mikica, nato pa se je razvila debata o političnih vprašanjih. V debati so govorili Sava Ljubibratić, Milan Popović in Ivan Hribar. Ker se je prijavilo še več govornikov, se bo konferenca nadaljevala.

Službena glasila JRZ

Beograd, 4. novembra. o. Predsedstvo JRZ je sklenilo ustanoviti poleg glavnega organa stranke, ki bo izhajal v Beogradu, glasila stranke tudi v vseh banovinskih mestih. V to svrhu je bil izvoljen poseben odbor, v katerem so med drugimi dr. Lazer Marković, Miloš Ivković, Djuro Janković in dr. Miha Krek. Po sklepu tega odbora bo kot službeni organ JRZ zopet izhajal v Beogradu nekdanja radikalna »Samouprava« kot dnevnik, v banovinskih mestih pa kot glasila stranke tednik ali dnevnik najstřednevniki. Organi stranke v Beogradu, Nišu, Skoplju, Sarajevu, Novem Sadu in Banjaluki se bodo tiskali v cirilici, v Zagrebu, Splitu in Ljubljani pa v latinici.

★

Povratek kneza namestnika v Beograd

Beograd, 4. novembra. AA. Davi ob 9. se je po daljšem bivanju v inozemstvu vrnil v Beograd Nj. Vis. knez namestnik Pavle v spremstvu dvornega ministra Milana Antića. Na postaji so ga sprejeli Nj. Vel. kraljica Marija z Nj. Vis. knezom Nikolo, kraljeva namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ministri vojske in pomorstva general Peter Živković, notranji minister dr. Anton Korošec, zastopnik prometnega ministra, minister brez portfelja dr. Šefkija Behmen, angleški poslanik Campbell, francoski poslanik grof Dampierre ter člani civilnega in vojaškega doma Nj. Vel. kralja.

Po pozdravu z Nj. Vel. kraljico Marijo, knezom Nikolo, kraljevim namestnikom, predsednikom ministrskega sveta in z ostalimi prisotnimi dostojanstveniki se je Nj. Vis. knez namestnik odpravil z Nj. Vel. kraljico Marijo v dvor.

Štetje je izvršilo okrog 100.000 komisarjev. Vsa turški državljani, tudi ženske, ki zna čitati in pisati, je bil obvezan, da prevzame funkcijo števne komisarija. Opravilo je bilo brezplačno, država je preskrbelo le za prevoz. Komisarji so začeli s svojim delom ob 5. zjutraj in morali delati brez odmora, dokler niso svojo nalogo izvršili. Strogo jim je bilo prepovedano, da se kjerkoli pomude ali da sprejmejo kje kakšno okrepčilo. Jesti so smeli šele, ko so že oddali svoj popisni material.

Stroge odredbe vlade niso nikjer izvale nezadovoljstva. Velikopotezna propaganda, kakršno je po boljševizemizmu uvedel diktator Turčije Kemal Atatürk v svoji domovini, je tudi v primeru ljudskega štetja v polni meri izvršila svojo nalogo. Posredilo se ji je preprečiti prebivalstvo o potrebi in važnosti štetja in v vseh vzbuditi zavest in ponos, da z izvrševanjem oblastvenih navodil prispevajo pri koristni akciji za domovino. Zato se je štetje lahko izvršilo brez vsakih incidentov.

Nadomestne občinske

volitve v vrbaski banovini

Banjaluka, 4. novembra. o. Večraj so bile volitve v dveh občinah vrbaske banovine. V Tešnju je dobila lista HSS 546, lista JRZ 807, lista neodvisne skupine pa 137 glasov. V Nožicki pri Prnjavoru je dobila prva lista JRZ 239, druga lista JRZ 246, lista zemljoradnikov pa 121 glasov.

Iz prometne službe

Beograd, 4. novembra. AA. Imenovan je za pomočnika ravnatelja železnic v 3. skupini 1. stopnje pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu inž. Milan Šora, pomočnik ravnatelja železnic v pokroju. Premeščena sta: za načelnika strojnega oddelka oblastne direkcije v Beogradu Jovan Gasić, načelnik strojnega oddelka v Subotici, za višjega svetnika strojnega oddelka ravnateljstva v Subotici inž. Jovan Curko, višji svetnik strojnega oddelka generalne direkcije. Sprejeta je ostavka inž. Konstantina Grinjevića, svetnika gradbenega oddelka ravnateljstva državnih železnic v Sarajevu.

Napredovanje

Beograd, 4. novembra. AA. Napredoval je v trgovinskem ministrstvu za načelnika v 3. skupini 1. stopnje Milivoje Pilja.

Beograd, 4. novembra. p. Imenovana je za šefa socialno medicinskega oddelka Higijenskog zavoda v Ljubljani dr. Amalija Šimec.

Izvoz rakov v dobi lovopusta

Beograd, 4. novembra. AA. Z odlikom kmetijskega ministra se smejo od 15. oktobra do 15. julija, ko je prepovedano loviti in prevažati sladkovodne rake, izvažati samo tisti raki, ki jih ulove v dovoljenem času in jih hranijo v bazenih pod nadzorom kmetijskih organov pristojne banovine, če je izvoz posebej dovolila pristojna banaka uprava.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za torek: Oblačno, ponekod padavina.

Naši kraji in ljudje

Vtiski Bolgara s potovanja po Jugoslaviji

Grud Ivanov, urednik »Večne Pošte«, ki kot dnevnik izhaja v Burgasu ob Crnem morju, je meseca oktobra t. l. napravil izlet v Jugoslavijo. Ogledal si je Beograd, Zagreb, Ljubljano in preživel nekaj dni na Bledu. Vrnivši se v svojo domovino, je priobčil svoje potne beležke in vti- se s potovanja po Jugoslaviji v burgaski »Večni Pošti«. Ivanov, ki je bil to pot prvič v Jugoslaviji, pravi, da se je odpravil na pot z nekim strahom, ker so mu razme- re v sosednji zemlji slikali »od detinstva v najtemnejši barva«. Bil pa je najpri- jetelneje presenečen, ko je po prehodu »re- me melec« naletel povsodi na največjo uslu- nost, uljudnost in bratsko gostoljubnost. Na potu v Beograd in v Beogradu samem se je prečkal, da ni nikjer v Jugoslaviji opaziti nobene mržnje proti Bolgarom, na- sprotno, povsodi obstoja težnja, da se poglo- bijo bratski stiki med Jugoslavijo in Bol- garijo. Beograd, njegova edinstvena lega in živo pulzirajoče življenje v njem je na- pravilo na Ivanova mogočen vtis. Posebno pa ga je očaral Bled, ki ga proglasa za »najcarobnejši kraj na svetu« in o katerem povdarja, da bi želel za vedno ostati v tem zemeljskem rajcu.

Ivanov se je zanimal tudi za gospodar- ske razmere v Sloveniji. Videl je, da je slovensko ljudstvo izredno delavno in da ima mnogo smisla za zahteve moderne- ga časa. Tako je tudi povsodi opazil velik napredek tako na gospodarskem, kakor tu- di na kulturnem polju. »Kdor hoče vide- ti«, piše Ivanov »moderno kmetijsko gospodarstvo, mora predvsem posetiti Slo- venijo«.

Ljubljana je bolgarskega novinarja nav- dušila, Zagreb pa ga ni mogel ogreti. V Ljubljani so bolgarskega gosta povsodi sprejemali z odprtimi rokami, dočim je bil sprejem v Zagrebu bolj hladan. Eno je predvsem opazil v Zagrebu: Slovenci gove- re v svojem materinem jeziku. Hrvati pa ra- di govori nemško. Zato se mu nemara tudi zdi, da so »Hrvatije postudeni ot Slovenije« (Hrvatji hladnejši kakor Slo- venci).

Grud Ivanov se je vrnil v svojo domovi- no utrjen v veri, da je bolgarsko-jugoslo- vensko zблиžanje pogoj za boljšo bodočnost obeh narodov. On piše: »Ideja za bolgar- sko-jugoslovensko zблиžanje je zajela že najširše kroge tako v Jugoslaviji, kakor v Bolgariji. Žrtve, ki so bile položene na al- tar bratskega sporazuma, danes visoko ce- nijo vsi in imena prvih pionirjev na po- lju zблиžanja dobivajo polagoma aureolo slave ter ostanejo svetla v obeh državah — v Jugoslaviji in Bolgariji.«

Za obrambo pravic nameščencev

Ljubljana, 4. novembra

V nedeljo 3. t. m. je zasedal v palači Delavske zbornice širši upravni odbor Zveze društev privatnih nameščencev. Pri- sotni so bili zastopniki včlanjenih zvez in strokovnih organizacij iz vseh večjih kra-jev dravske banovine. Seja se je razvila v močno strokovno zborovanje nameščen- skih zastopnikov. Zborovanje je vodil na- mesto Zvezinega predsednika Jožka Zema- ljiča, ki se je nahajal v Beogradu na an- keti privatnih nameščencev iz vse države, prvi podpredsednik Zveze g. Franjo Vol- čanšek iz Trbovelj.

Na dnevnem redu so bili referati o Zve- zinem strokovnem pokretu v dravski ba- novini, o Pokojniškem zavodu za name- ščence, o bolniškem zavarovanju privatnih nameščencev in o socialno politični zašči- ti privatnega nameščenstva pri nas. O vsaki točki se je razvila temeljita debata. Sprejeti so bili razni sklepi, ki pomenijo za Zvezo in njen pokret odločilno važnost. Sprejet je bil tudi predlog, da naj se da in- ičiativa vsem nameščenskim organizaci- jam za skupen nastop in obrambo pravic in zakonske zaštite privatnega nameščen- stva v naši državi.

Med drugim je bila sprejeta tudi reso- lucija, ki ugotavlja, da vsebujejo osnutki raznih novih zakonov (trgovski zakonik, rudarski zakon in drugi) tudi določbe de- lovne prava za nameščence dotičnega

poklica in da jih hoče s tem izdvojiti iz enotnega delovnega prava, uzakonjenega v veljavnem obrtnem zakonu. To postopa- nje vodi do parcelacije delovnega prava na razne poklice in do razdvajanja tudi v vsebinskem pogledu. Ta sistem bi kršil se- danjo enotnost delovnega prava in zakon- sko zaščito privatnega nameščenstva. Na- dalje resolucija ugotavlja, da zaščitno go- spodarske uredbe (uredba o znižanju stro- škov režije denarnih zavodov pod zaščito in pridobitnih podjetij) omejujejo delno uporabo delovnega prava iz obrtnega za- kona. Te uredbe so bile izdane v cilju »olajšanja gospodarskih razmer v državi in zaradi pospeševanja gospodarske delav- nosti. Toda gospodarska depresija je naj- bolj zadela široke sloje delojemalstva. de- lavstvo in nameščenstvo. Pravilna social- na politika mora zato stremeti, da ravno v času gospodarske krize ne samo očuva pridobljene socialno politične ugodnosti, temveč, da ojačuje zakonsko zaščito de- lavstva in nameščenstva in tako zboljšuje njihov gospodarski in socialni položaj.

Slavje župana Jelovčana

Zdrav in veder praznuje danes svoj 60. rojstni dan g. Franc Ks. Jelovčan, trgovec in župan v Gorenji vasi v Poljanski dolini. G. Jelovčan je predstavnik starejše zaslu- žne generacije in ugledna osebnost Poljan-

ske doline. Zaradi velike nadarjenosti so ga poslali v šole, ker je pa bila očetu po- trebna pomoč v trgovini, je moral šolo za- pustiti ter se popolnoma posvetiti gospo- darstvu. Zgodaj se je začel uveljavljati v gospodarskem, političnem in kulturnem živ- ljenju. Za župana je bil izvoljen že pred vojno, po vojni je bil občinski gerent, zdaj pa predseduje občini že peto leto in uživa zaupanje in ljubezen prebivalcev vseh slojev in prepričan. Za gospodarski in kulturni napredek občine je ves vnet in vsaka dobra akcija najde v njem naj- boljšega govornika in pomočnika. Za raz- širitev domače šole iz dvo- v štiri-razred- nico se je ves zavzel in šoli je preskrbel za prizidavo tudi potrebna denarna sred- stva. Nепregledna je vrsta njegovega dej- stvojanja, diči pa ga kremenit značaj, združen z dobrotljivostjo in prijaznostjo. Mnogo je trajnih spomenikov njegove ne- sebične in ustvarjalne delavnosti, ni pa mogoče pregledati njegovih dobrih del, ker se kot dobitnik revžev in sotrudi raz- nih dobroteljskih akcij udeležuje z največ- jo skromnostjo.

Leta 1900 je ustanovil gasilsko društvo in mu postavil ličen dom. Gasilski četi je ostal najmočnejša opora. Po njegovi zaslu- gi ima četa dve ročni ter moderno moto- rno brizgalno. Leta 1920 je prevzel glavno breme pri zidavi velikega sokolskega do- ma. Bil pa je tudi ustanovitelj Čitalnice ter Hranilnice in posojilnice v Gorenji va- si. Pridno deluje tudi v odborih Strelske družine, Tujsko - prometnega društva in Rdečega križa. Za svoje zaslužno delovanje je prejel red sv. Save, posebno pa mu slu- ži v priznanje splošnih vseh ustanov, pri katerih deluje, in splošno zaupanje obča- nov. Vsi mu iskreno želimo še mnogo let srečnega življenja.

Pet knjig za 20 Din vam da edino Vodnikova družba

Kruto razočaranje rudarjev

Hrastnik, 4. novembra.

Položaj pri rudniku se je spet poslabšal. V oktobru so imeli naši rudarji 18 delav- nih dni. Za november pa jih je bilo napo- vedanih 22. Po tej napovedi bi se prazno- valo vsak teden samo 1 dan. Govorilo se je tudi, da bodo praznovanja sploh odpadla, ako se TPD posreči skleniti trgovsko po- godbo z nekim inozemskim podjetjem. Ru- darji so upali, da se bodo polagoma po to- likih letih stiske le vrnila normane raz- mere. Z rudarji se je v tem upanju vese- lila vsa dolina.

Kruto razočaranje pa je tem nadam sle- dilo baš na praznik Vseh svetih. Po rovir- ju se je razširila vest, da je napoved 22 delavnih dni za november preklicana ter da bo v resnici le 17 delavnih dni, torej še en dan manj kakor v mesecu oktobru. Kruto razočarani in potrti so popoldne rudar- ji v trumih obiskovali pokopališče. Stali so pred onim velikim grobom, ki se je pred tremi leti zgrnil nad šestimi rudarji, žrtvi- mi katastrofe v ojsrškem rudniku. Na gro- bu so brlele janske svetilke. Marsikateri rudar je z bridkostjo v duši pomislil, da smrt za rudarja ni največja nesreča. Tova- riši v grobu so rešeni obupnih skrbi za vsakdanji kruh in razočaranj, ki sledijo že toliko let vsaki nadi.

KINO UNION — TEL. 22-31

Danes ob 16., 19.15, 21.15 uri
Najprejstojša, najpopnejša, najraz-
košnejša opereta

PLES V SAVOJU

z najboljšo filmsko pevko

GITO ALPAR

Hans Jaray, Felix Bressart, Otto
Walburg. — Predprodaja vstopnic
od 11—12.30 in od 15. ure dalje.

85. rojstni dan

je nedavno čila in zdrava praznovala v Cerkljah na Gorenjskem Ursula Vrhovnikova. Tako je krepka, da je le- tos še žela in da še vedno opravlja vsa domača dela. Dobro ji služi v in pri- dno šiva še brez očal. Rodila se je na

Visokem pri Kranju, v Vopolju pri Cerkljah pa živi že 52 let. Imela je 9 otrok, 5 jih še živi, vdova pa je že 15 let. Vedno je bila vzor dobre gospodi- nje in skrbne matere.

Ljutomerske novice

Ljutomer, 4. novembra.

Na dan vseh svetnikov je tudi ljuto- merska župnija dobila lep in dostojen spo- menik žrtvam svetovne vojne. Že nekaj mesecev je zbiral poseben odbor pod pre- sedstvom sreskega načelnika g. dr. Farčni- ka in s tajnikom g. dr. Salbergerjem gno- na sredstva za tak spomenik. Uspeh naj- realne akcije je bil prav zadovoljiv, vendar je ostal še nepokrit primanjkljaj in odbor bo moral nabiranje prispevkov nadaljevati. Spomenik je velika ploča iz črne gra- nita, ki nosi pod letnico 1914—1918 ime- na padlih vojakov. V celem jih je 141 in sicer iz bivše občine Cvena 36, s Kamen- šaka 17, iz Ljutomerja 25, iz Dorsincev 14. Presike 21, Slamnaka 25 in Stročje vasi 20.

Negujte usta in zobe
z Odolovo zobno
pasto in ohranili
boste zdrave zobe,
tudi v visoki starosti!

velika tuba Din. 13.—
mala . . . 8.—

Plošča je vzdana med opornikoma gotske- ga prezbitarija župne cerkve, torej na prav primernem in vidnem kraju. Pred njo se bo spomlad uredila za železno ograjo cve- tična greda. Na dan vseh svetnikov se je po večernih zbrala pred ploščo množica sorodnikov in padlih znancev ter zastopni- ko v oblasti in društev. Župnik g. mons. Lovrec je z asistenco dveh duhovnikov opravil običajne pogrebne molitve, potem pa je v svojem govoru orisal pomen plošče, ki naj bo viden znak hvalečnosti padlim za njihovo krvavo žrtvo. Pevski zbor je za- pel nagrobno in pesem »Doberdob«, po- tem pa je mestna godba z žalno koračnico zaključila učinkovito slovesnost. Pevci so nato peli, kakor običajno tudi na pokopa- liščih. To se v zadnjem času preurejuje, kar je skrb posebnega pokopališke odbo-

ra. Delavci so napravili nove poti in raz- širili stare, nekaj grobov se jim je moralo umakniti, nekaj so jih odstranili in združili so tudi vojaške grobove v eni vrsti. Delo, ki je bilo zelo potrebno, še dolgo ni konča- no in bo poprej zelo zanemarljivemu pokopališču dal prijaznejše in dostojnejše lice.

Z jesenjo, ki je pobarvala gorice in gozd, se pričinja živahnije društveno delo. Za Martinovo pripravila sokolsko društvo svo- jo običajno Martinovo tombolo, 9. in 10. t. m. pa bo dramski odsek igral Gogoljev »Revizorja«. Začela se je tudi lovski sezo- na s katero so naši strelci prav zadovoljni, ker se je letos zaredilo obilo jerebic, fa- zanov in zajcev. Tu in tam so večji lovi z gonjaki. Cena zajcem je 18 Din, fazanom 15—18 jericam 9 Din. Ustreljenih je bilo tudi nekaj slok.

Razdejanja na starem ljubljanskem pokopališču pri Sv. Krištofu

Ko smo v nedeljo poročali o posmrtnih svečenostih, ki so se na praznik vrshe na ljubljanskem grobišču, se iz piete, ki smo jo dolžni pokopanim, nismo hoteli vnovič dotikati vprašanja starega pokopa- lišča pri Sv. Krištofu, čeprav bi bila o tej stvari beseda pač najpotrebnejša. Sedaj, ko so oficijelne nabožne slovesnosti pri kraju, pa je čas, da naši javnosti vnovič priključimo v spomin kulturno sramoto, ki se razrašča iz razdejanja na stari božji njivi ob Tyrševi cesti. Te dni smo v listih čitalni poziv pokopališke uprave, da mora- jo lastniki nagrobnikov v 14 dneh odstrani- ti spomenike z grobov, eicer da pokopa- liška uprava in mestna občina zanje ne prevzema več odgovornosti. V tem poziv- u sta se javnosti predstavili kar dve in- stancii, ki sta bili po tem takem doslej od- govorni za vse, kar se je na starem pokopališču godilo zadnja tri leta, in zaradi tega upravičeno upamo, da bomo v dogle- dem času dobili od njiju točen, podoben obrazlož.

Dokler niso pred kakimi tremi leti za- čeli graditi cerkve sv. Cirila in Metoda, so bili mrtvi pri Sv. Krištofu še nekako deležni tistega spoštovanja in miru, ki ga tudi po naših vaseh uživajo prebivalci sta- rih, opučenih grobišč. Takšna stara, po- zabljena pokopanišča so v nekem smislu brez dvoma lepša, intimnejša od novih, na katera zmerom vdira nekaj tistega vr- veča, hrusča in trušča, ki zajema življe- nje zunaj. Grobove pri sv. Krištofu je bila tedaj pač še zdajna prerasa trava, staro, ne več negovano grmičevje se je bobnoto razpredlo čez gomile, a stari, cerkovnik je za vse svete zmerom s koso izravnal njivo mrtvih, ljudje so skušali s peskom pomejati s plevelom prepredene stezice in med obdelanimi kamni in zarjavlimi kri- ži so začarale lučke na grobeh. Zadržala je ta je vsako tako prizadevanje ostalo zaman. Za grobov, a ko so nato začeli gra- diti še novo cesto proti Sv. Križu in eo na severovzhodni strani razdrli obzidje, so

Z A P E K E

neredno vrenje v debelem črevesu, slaba prebava, glavobol zaradi zaganjenja — prenehajo naglo z uporabo naravne
FRANZ-JOSEFOVE
grenčice
ena čaša na prazen želodec.

Kulturni pregled

Zv. Rogoz v češkoslovaškem narodnem filmu „M. R. Štefánik“

Praga, oktobra.

Naš rojak Zvonimir Rogoz, bivši član ljubljanske drame in sedaj režiser Na- rodne gledališča v Pragi, se lepo uve- ljavlja tudi kot filmski umetnik. Še pred nekaj leti, ko je začel z manjšimi vlo- gami, se je češka kritika laskavo izražala o njegovi igri, danes pa lahko rečemo, da sodi že med popularne umetnike češkega filma. Največje priznanje in odlikovanje je dobil letos s tem, da mu je bila poverjena naslovna vloga v češkoslovaškem narod- nem filmu »M. R. Štefánik«, čigar slav- nostna premiera je bila pred nekaj dnevi v velikem praškem kinu »Alfa«.

Film prikazuje življenje in delovanje ve- likega Slovaka od začetka svetovne vojne, to je od njegovega vstopa v francosko armado do onega tragičnega trenutka, ko se je razbilo letalo, na katerem se je vračal v domovino kot prvi češkoslovaški vojni minister. To je doba revolucionarne borbe češkoslovaškega naroda za osvobo- ditev izpod avstro-ogrskega jarma, ki sta je bila na čelu poleg Štefánika T. G. Ma- sariček in E. Beneš. V prvih prizorih vidi- mo pregajanje narodno zavednih Slovakov tik pred svetovno vojno, nato formiranje češkoslovaških legij v Franciji, boje na

srbski fronti, kamor je prispel Štefánik kot francoski častnik in kjer je bil skoro ujet, junaški umik srbske armade, Štefa-

nikovo delovanje v Rimu, kjer je bil v bo- nišnici in njegovo prijateljstvo z markizo de Benzonij, njegove zveze z vodilnimi

francoskimi politiki, h katerim je odpiral pot češkoslovaškemu Narodnemu svetu, boje češkoslovaških legij na vseh treh frontah vse do znamenitega 28. oktobra 1918.

Igralci in režiser J. Svítak so imeli zelo težko nalogo, kajti Štefánikovi sodobniki in njegovi bližnji prijatelji so še živi in ti- bodi že iz pietete do velikega narodnega junaka silno pazili na zgodovinsko točnost vsakega prizora. Dasi se že oglašajo kri- tični glasovi (n. pr. izjava Društva M. R. Štefánika v Trenčnu, ki ne more pri- znati nekaterim prizorom zgodovinske ver- nosti), vendar je film v celoti dobro zadel vse glavne zgodovinske momente in bo imel po splošni sodbi lep uspeh. Poleg Ro- goza, ki se je dobro poglobil v svojo vlo- go — in to mu kot tujeu ni bilo lahko — zaslužni priznanje zlasti režiser J. Svítak. Režisersko izredno posrečeni so tudi pri- zori, v katerih nastopajo množice (kar se ne more trditi o vseh dosedanjih čeških filmih), zlasti prizori z bojišč, ki ne za- ostajajo za najboljšimi svetovnimi filmi te vrste. To je vsekakor lep napredek če- škoslovaškega filma.

Nas močno veseli, da je predstavnik na- slovne vloge tega filma naš rojak in da je bila tako tudi na področju filmske umetnosti povdarjena bratska vez naših narodov. Omenim pa naj še to, da je film slovaški in da nas je Rogoz, — kakor pred nekaj leti s češčino, — presenetil tokrat s svojo krasno slovaščino. Njegovo izgovorjavo so občudovali celo Slovaki. Prepričani smo, da bo našel film pot tudi knam in da bo tudi pri nas žele velike uspe-

he ter pripomogel h globljemu poznavan- ju bratskega naroda.*)

O. B.

*) Kakor posnemamo iz »Češkega slo- vca« z dne 30. oktobra, je med tem prejel Zvonimir Rogoz češkoslov. nagrado za filmsko umetnost, ki jo je ob proslavi le- tošnjega češkoslovaškega narodnega praz- nika prvič podelil češ. filmski svetovni zbor. Nagradjen je bil za M. R. Štefánika. Poročevalec praškega lista pravi, da se je Rogoz z to vlogo »neizbrizmo vpisal v ig- ralski razvoj češkoslovaške kinematogra- fije«. Op. ured.

Kult Leva Tolstega na otoku Braču

V pravkar izšlem novembrskem zvezku zagrebške »Hrvatske Revije« je objavljen članek »L. N. Tolstoj kod Hrvata«, ki ga je pripreval znani raziskovalec hrv. ruskih literarnih stikov dr. Josip Badalić. Pisec priobčuje v zvezi z bližajočo se petindvaj- setletnico smrti Leva Tolstega čitateljem in častilec velikega ruskega pisatelja neznane podatke o kultu Tolstega na oto- ku Braču v Dalmaciji. Presemetljivo je, da je bil prvi spomenik Tolstemu sploh na svetu postavljen na Braču in sicer v kra- ju Selca.

Dr. Badalić podrobno opisuje nacionalne razmere na Braču tik pred svetovno vo- jno in posebej še delovanje nekaterih ta- mošnjih rodoljubov. V premožni hiši Di- doličev je vladal veselovanski duh, poln značilne nacionalne in rasne romantike tedanjih časov. Tu so bile ruske knjige in časopisi vsakdanje štivo. Marko in To- ma Didolić, ki sta si pridobila velikih za-

slug za nacionalno prebujenje Dalmacije, sta imela širok vpliv in njuno rusofil- tvo je prehajalo tudi v druge ugodne rodline. Vsema za vse, kar je ruskega, se je v Selcah tako razširila, da so se nekateri celo oblačili po rusko in nosili tako zvane ruske brade. V slovaški go- rečnosti so se zlasti odlikovala poleg Di- doličev Tomo Stamburk in Grgo Andreja. Mnogo pa je pripomogel tudi Slovak dr. Matej Bencur, ki se je naselil na Braču kot občinski zdravnik. Ta zdravnik je znan pod imenom Martin Kukučin kot eden največjih slovaških pisateljev novejšega časa.

Ko je Tolstoj umrl l. 1910, je na dal- matskem otoku Braču stalo za njim majhna literarna občina vnetih častilcev. Selčani so kmalu nato imenovali novo urejeni park v Selcah po Levu Tolstemu. Obnem eo pričeli akcijo za postavitev spomenika Tolstemu. Pri tem so nastali neki zapletilji, ker se je skupina rodol- ljubov zavzemala za spomenik Strossma- yerju, ki naj bi imel prednost pred Tol- stim. Tako se je zadeva zavlekla. Med tem je češki kipar Bara izdelal v krajevni klesarski šoli kip Tolstega, obenem pa je Klesarska zadruga napravila postement za spomenik v parku Tolstega. V januarju 1914 je občinski odbor v Selcah ugodno rešil vlogo pravnikov Jurja Stamburka in B. M. Vrsalovića in dovolil odkritje spo- menika Tolstemu. Ta zanimiva manife- stacija bratskega »panslavizma« se je iz- vršila brez vnanjega hrupa, ker so avstrijs- ke oblasti že dolgo zasledovale početje braskih rusofilov in bi onemogočile vva- kršno javno slovesnost, iz istih razlogov tu- di ni na spomeniku napis.

Dr. Badalić pravi ob koncu svoje raz- prave: »Niti dandanes ni našel spomenik zaslužnega miru; vsako leto prvega ma-

Domače vesti

• Obisk uglednega bolgarskega znanstvenika. Profesor sofijskega vseučilišča, znani bolgarski znanstvenik in zdravnik dr. Minev, ki je tudi pri nas dobro znan kot vodja bolgarskega telovadnega združenja »Junakov«, je prišel v spremstvu svojega asistenta v Zagreb. Na kolodvoru so ga sprejeli predstavniki zagrebskega sokolstva. Namen njegovega potovanja je v prvi vrsti obisk zagrebskega anatomsko-znaniškega zavoda na medicinski fakulteti. Dr. Minev ustanavlja v Sofiji podobno zavod in se hoče pri tem poslužiti vzorov zagrebske ustanove.

• Pred kongresom balkanske turistične federacije. V nedeljo se je v Beogradu konferenca turške in jugoslovenske skupine balkanske turistične federacije, ki je bila ustanovljena pred nekaj leti in ki deluje za napredek turističnega prometa v balkanskih državah. Predsednik federacije Rešid Safet je orisal rezultate turističnih konferenc v Budimpešti, na Dunaju in v Parizu, v kolikor so v zvezi z balkansko turistično federacijo, ter poročal tudi o delih na novih mednarodnih progah. Za balkanske države sta posebno važni mednarodna avtomobilska cesta London — Carigrad in rečna proga od Londona do Carigrada, ki bo ustvarjena s spojinjem Dunava in Rene. Na konferenci so tudi razpravljali o pripravah za kongres balkanske turistične federacije, ki se bo vršil spomladi v Beogradu.

Obleke za gospode

iz finega češkega blaga, soliden lasten izdelek

700 do 900 Din

A. KUNC, Gosposka ul.

• Naš delegat pri mednarodni železniški uniji. Iz Beograda je odpotoval v Pariz direktor državnih železnice g. Dimitrije Naumović, ki bo zastopal našo železniško upravo pri zasiedanju upravnega odbora mednarodne železniške unije ter sodeloval tudi pri redni letni skupščini te mednarodne železniške zveze. Direktor Naumović bo ostal v Parizu 10 dni.

• Naša avijacija in velika mednarodna letalska tekma. Francozi so dali iniciativo, da bi se v januarju 1936. pri mednarodni zrakoplovni federaciji sestavili pravilniki za prireditve prve mednarodne tekme v letu okrog sveta, ki naj bi se vršila že prihodnje leto. Vse zrakoplovne organizacije so bile o tem obveštene s pozivom, naj podajo svoje mnenje o tem velikem mednarodnem letalskem projektu, ki bo prvi v zgodovini letalstva. Tako obvestilo je dobil tudi naš Aeroklub, ki pa se še ni izjavil, ker je treba misliti tudi na velike stroške pri udeležitvi mednarodne tekme. Ti stroški bi znašali okrog 2 milijona dinarjev. Domneva se, da bo pri tekmi sodelovalo okrog 40 do 45 držav in po tem računu bi odpadli na vsako državo prej omenjeni stroški.

MED. UNIV.

Dr. E. Hammerschmidt

specialist za kožne in spolne bolezni
ORDINIRA od 10—12 in od 2—4 pop.
LJUBLJANA — TYRŠEVA CESTA 1
(palača Ljubljanske Kreditne banke)
Telefon št. 3663

• Počastitev spomina srbskega narodnega pesnika. Dne 10. t. m. se bodo vršile v naši državi pri raznih kulturnih organizacijah in prosvetnih ustanovah počastitve spomina narodnega pesnika Filipa Višnjića, ki je kot guslar potoval po srbskih pokrajinah in s svojo pesmijo vzgajal in budil narod za osvobodilno borbo. Filip Višnjić, zaslužni nacionalni in socialni pesnik, se je rodil leta 1834. v romantični podrinjski vasi Trnovi v nekdanji zvrstni nahiji. V rani mladosti je postal žrtve črnih koh in ta huda tolezen mu je vzela vid. Vso njegovo rodbino so pobili krvočoloni janičari in Filip, ki ni bil sposoben za borbo z orožjem, se je kot pesnik in guslar podal na pot ter postal glasnik narodne zavednosti in odpornosti. Leta 1894. je umrl v mali spremki vasi Gruk. Mnoge njegove pesmi je napisal Vuk Karadžić in jih tako rešil pozabljenosti. Spomin narodnega pevca bodo častile zlasti škole v Hercegovini in Sremu.

• Himen. V nedeljo sta se poročila v Trzinu g. prof. Franc Bajd in gđna. Tonica Pirčeva iz znane tržiške rodbine. Čestitamo.

ja si ga kot veliko geslo prisvajajo selški in okoliški socialni desničarji in levčarji. A on, ki ni nasprotni zlu s silo, najsi bo zlo poboravno po levčarski ali po desničarski, mirno poslušaj šepet macestra la nad selškim bogovim gozdom. kakor nekdo, ko se je bojeval z vsem svetom idej in ljudi, poslušal šalestevne jasnopojanskih brezvihih gajev, ko jih je zibal veter. In tako se je naposled patriarhalna figura jasnopojanskega modrega učvrstila na naši zapadni meji na skrajnem koncu, do katerega je dospelo slovanstvo, prodirajoč z daljnega slovenskega vzhoda na neslovanski zapad. In kakor se je dvignil kvišku Meštrovičev Grur Ninski na robu naše zapadne celinske meje, se je na največjem opoku našega Jadrana učvrstil. L. N. Tolstoj kot veličasten simbol ekepanziviteta in slovenskega stvarjalnega genija

Zapiski

Proslava stoletnice smrti guslarja Filipa Višnjića. V Beogradu se bo pričela s 1. novembra eerijska prireditve v spomin znamenitega guslarja Filipa Višnjića, ki je pei Vuku Karadžiću najlepše srbske narodne pesmi. Te prireditve bodo hkrati posvečene vsej narodni poeziji. Višnjiću posvečeni teden bo v Beogradu zaključen 8. novembra. Odbor je izdal proglas, v katerem poziva tudi ostala mesta in kraje, da se spominjajo narodnega pesništva in njegovega pomena za nacionalno osvobodjenje in duhovno kulturo naroda.

Novi vodja reprezentativne praške drame. Pred dnevi smo poročali na tem mestu, da je bil za šefa opere praške Narodnega divadla imenovan prof. Vaclav Talich. Čeprav se je okoli tega imenovanja razvila v čeških listih živahna polemika, so vendar vsi objektivni misleči krogi prepričani, da je dobil O. Ostrčil dostojnega naslednika, ki bo še dvignil pomen in sloves te opere. Ostalo je nezasedeno mesto naslednika pokojnega šefa drame dr. K. H. Hilaryja, ki ga je le začasno nadomestoval dramatik dr. Molizš-Lom. Minule dni je prosvetno ministrstvo imenovalo definitivnega Hilaryjevega naslednika: vodstvo drame N. di-vadla je bilo poverjeno vseuč. prof. dr. O. Fischerju. Dr. Fischer je eden najuglednejših praških intelektualcev: profesor germanistike na Karlovi univerzi, pesnik, esejist, literarni in gledališki kritik, ter eden najboljših prevajalcev, kar jih imajo Čehi. Posebno znamenit je njegov prevod Goethejevega »Fausta«. Dr. Fischer je s svojim dolgoletnim gledališko-teoričnim in kritičnim delom pokazal, da globoko pozna vsa umetniška in praktična vprašanja sodobnega gledališča, zato je bil v tem primeru postavljen pravi mož na pravo mesto.

• Nemška revija o Tonetu Kralju. Znani tedenski obzornik »Illustrirte Zeitung«, ki izhaja v Leipzigu, je v svoji najnovejši številki prinesel prav simpatično, toplo oisan članek pod naslovom »Der südslavische Maler Tone Kralj«, med tekstom pa tri lepo uspele reprodukcije njegovih znanih del. Slovenska kmečka očet in portreta slikarjeve gospe in njegovega očeta. Med drugim pravi list o Kraljevi umetnosti: »Intenziteta, sila čustva in oblikujoča moč so elementni umetnosti tega talentiranega Kranjca, čigar delo po pravici prihaja do zmerom večje veljave v svetu... Vsekakor je značilno za naša naša informativne službe v tujini, da govori članek o jugoslovenski umetnosti, Kralja pa imenuje umetnika aus Ljubljana (Laibach), der Hauptstadt von Krain«.

• Skupščina strelske zveze. V Oficirskem domu v Beogradu se je v nedeljo vršila skupščina strelske zveze, kateri je prisostvovalo okrog 50 delegatov vseh strelskih okrožij v državi. Poročilo sedanje uprave je podal njen predsednik dr. Ivan Ribar, ki je v svojem govoru podčrtal velik napredek in tudi veliko popularnost strelskih organizacij v vseh jugoslovenskih pokrajinah. Strelska zveza je pridobila v treh letih okrog 800 novih organizacij in šteje zdaj že 1800 strelskih edinic v vsej državi. Za predsednika nove uprave strelske zveze je bil spet izvoljen dr. Ivan Ribar, bivši predsednik Narodne skupščine.

• Omiš je že dva meseca brez osnovnošolskega punka. »Jutro« je že nekajkrat poročalo o težavah osnovnega šolstva v nekaterih dalmatinskih krajih, kjer osnovne šole nimajo svojih poslopij. Nekateri prostori so bili odpovedani, ker občine niso mogle plačati najemnine. Po drugod je bil osnovnošolski pouk za silo že uveden. V Omišu pa je deca že dva meseca brez punka. Najeti prostori so bili tudi tam odpovedani. Šolsko poslopje, v katero je občina investirala okrog 400.000 Din, pa je ostalo zaradi pomanjkanja sredstev nedovršeno. Za dovršitev šole je potrebnih baje samo še nekaj nad 20.000 Din, a ker tudi te vsote ni mogoče dobiti, je šolska deca še vedno doma. V prihodnjih dneh bo prišla v Omiš komisija sreskega načelstva in banske uprave, ki bo skušala najti sredstva za otvoritev šole.

Naznanilo preselitve.

Lekarna Dr. Mr. Ph.

Stanko Kmet se je pre-

selila s Tyrševe c. 41 v

sosednjo hišo Tyrševa c.

43 nasproti Sv. Krištofa.

• Usodna zamenjava. V okolici Rume je po nesrečnem naključju izgubila vid glezna Tereza Pakizve. Starši so odšli na pokopališče ter odredili, naj deklica varuje dom. Deklece se je zaradi tega zelo žalostilo in, ko so starši odšli, je sklenilo iti za njimi. Terezika se je praznično oblekla in pred odhodom se je hotela kakor oče in mati pokropiti z blagoslovljeno vodo. Po nesreči pa se je poskropila z octovo kislino. Oče in mati sta pripovratku našla otroka v nezavesti in poklicani zdravnik je ugotovil, da je dekletce izgubilo vid.

• Slovenski inteligent brez Shakespearea? Shakespearejeva dela tvorijo temeljni zaklad vsega človeštva. Po pravici si ga ovrjajo vsi kulturni narodi s kar moči dovršnimi prevodi. Shakespeare spada povsod med tiste knjige, ki jih mora vsak naobražen človek vse življenje prebirati kakor sveto pismo in druga večna dela. Slovenci imamo pa zaslugi svojega nedoseženega mojstra besede in poezije pesnika Otona Zupaniča glavna Shakespeareajeva dela v mojesterskih prevodih. Shakespearejevo življenjsko modrost je Zupanič zael v jezik, ki s svojo bujno sočnostjo in opojnim zvokom prekaša vse, kar je bilo v slovenščini dozdaj napisano. Vso zbirko (Kar hočete, Zimska pravilica, Ukročena trgovačka, Komedijski zmešnjav, Hemlet, Sen kresne noči, Marbeth, Othello) dobite broširano za Din 224. v krasni izvorni vezavi, ki bo kras vsaki knjižnici, za Din 292. Pri založnici (Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16/1) 20% popusta. Mogoče je tudi odplačilo v 10 mesečnih obrokih. Ne trošite svojih gladih dni v topem življenju, tveganje izrabite bežne ure za pogovore z največjimi duhovi sveta!

mika, so vendar vsi objektivni misleči krogi prepričani, da je dobil O. Ostrčil dostojnega naslednika, ki bo še dvignil pomen in sloves te opere. Ostalo je nezasedeno mesto naslednika pokojnega šefa drame dr. K. H. Hilaryja, ki ga je le začasno nadomestoval dramatik dr. Molizš-Lom. Minule dni je prosvetno ministrstvo imenovalo definitivnega Hilaryjevega naslednika: vodstvo drame N. di-vadla je bilo poverjeno vseuč. prof. dr. O. Fischerju. Dr. Fischer je eden najuglednejših praških intelektualcev: profesor germanistike na Karlovi univerzi, pesnik, esejist, literarni in gledališki kritik, ter eden najboljših prevajalcev, kar jih imajo Čehi. Posebno znamenit je njegov prevod Goethejevega »Fausta«. Dr. Fischer je s svojim dolgoletnim gledališko-teoričnim in kritičnim delom pokazal, da globoko pozna vsa umetniška in praktična vprašanja sodobnega gledališča, zato je bil v tem primeru postavljen pravi mož na pravo mesto.

Srbskohrvatske epske narodne pesmi v slovenski šolski izdaji. V založbi Zveze društev »Sola in dom« je pravkar izšel nov snopič zbirke Klasična dela in sicer zvezek srbskohrvatskih epskih narodnih pesmi v prireditvi dr. Mirka Ruplja. Prireditelj je izbral najzanimivejše primere iz neizgovinskega, predkrovskega in kosoyskega cikla. To stvarno je obdal s podrobnim komentarjem in slovarčkom manj znanih srbskohrvatskih besed ter opremil z daljšim uvodom (str. 5 — 20), v katerem razpravlja o usodi narodne pesmi v preteklosti, o nje vsebinski in oblikovni delitvi, kakor tudi o njenih splošnih značilnostih in metrikki. Dijaki slovenskih srednjih šol so dobili z Rupljevo zbirko pomožno knjižico, ki je prirejena skrbno in po sodobnih metodah. Ko bo izpopolnje-

ELITNI KINO MATICA

TELEFON 21-24

Se si lahko ogledate velefilmsko senzacijo

BENGALI

Film je dobesedno začaral vse, ki so ga videli. Dosedaj se ni imel niti eden film takega poseta kot BENGALI.

Oglejte si ga tudi Vi.

Predstave danes ob 4., 7. in 9.15.

Nov žurnal iz Abesinije.

• Judenburg vabi in prosi lepo za šim številne udeležbo pri blagoslovitvi skupne vojaške grobnice pripadnikom bivšega 17. pešpolka. Judenburški odbor je skrtel zato, da bodo zastopani pri odkritju spomenika visoki civilni in vojaški predstavniki in da bo prišla iz Grada vojaška godba bivšega 27. pešpolka. Na predvečer, s soboto, dne 9. novembra bo prijateljski sestanek vseh udeležencev. — Kdor se želi oddolžiti spominu sorojakov, naj se prijavi g. dr. Kamušiču, odvetniku v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 10, in sicer najkasneje do 5. novembra. Do istega dne naj blagovolijo sporočiti na gornji naslov vsi oni, ki se nameravajo udeležiti skupnega kosila v Judenburgu na dan blagoslovitve kapelice v nedeljo, dne 10. novembra. Kosilo bo stalo 4 šilinge in je seveda popolnoma neobvezno. Na prijave, ki bodo dosepele po 5. novembru, se odbor, žal, ne bo mogel ozirati, ker je treba sporočiti število udeležencev avtobusnim podjetjem in odboru v Judenburgu. — Odbor za postavitev spomenika judenburškim slovenskim vojakom.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI
TELEFON 33-87

Briljantna komedija

30 DNI PRINCESA

Silvia Sidney in Cary Grant v gl. vlogah.

V dopolnilo Foxov zvočni tehnik!

Predstave v torek, sredo in četrtek ob 7. in 9. uri.

V petek ob 20. uri za ceno Din 3.— film »Milijonarjeva prijateljica« s Joan Crawford.

• Vsem krajevnim prireditvenim odborom narodno obrambnih dni v dravski banovini! Radi nepričakovanih zaprek se narodno obrambna dneva, 9. in 10. t. m. ne moreta vršiti. Odpadejo radi tega vse prireditve, kakor akademije, pevski večeri, zborovanja. Enako odpadejo tudi vsi cerkveni obredi. Vse delo naj bo tembolj osredotočeno v naradni akciji, ki naj pokaže globoko ljubezen do naših bratov!

• Ovomaltina je cenejša. Z veseljem naznanjamo čitateljem, da so cene redilne hrane Ovomaltine od 5. t. m. znatno znižane. Ta vest bo razveselila vse prijatelje Ovomaltine, posebno pa se je bodo razveselile čitateljice, ki jim je na srcu skrb za rodbino. Z znižanimi cenami Ovomaltine je eedaj mnogim mogoče, da se postužijo tega redilnega, dobrega proizvoda, ki je zdravju tako koristen in ima pri tem tudi tako prijeten okus. Znano je, da je Ovomaltina namenjena vsem, staršem in otrokom, odraslim in starcem, rekonvalescentom in zdravim ljudem brez razlike starosti, spola in poklica. Ovomaltina uspešno nadomesti izgubljene moči pri rasti, prekomernih fizičnih in duševnih naporih, pri boleznih in starosti. Pri sportnikih pa ustvarja rezerve moči, ki je potrebn na za trening in napore tekem. Nove cene Ovomaltine so naslednje: mala skatla 12 Din, srednja skatla 27 Din, velika 48 Din, stekleni omet 52 Din, za družine 85 Din.

• Novembarska številka družinskega lista »Zike« ima naslednje vsebino: 1) Jensen — odlomek iz F. Saltenove knjige »Bambi«, 2) Čaša nesmrtnosti — članek prof. Rafaela Bačarja, ki poroča izčrpo o najnovejših pridobitvah biologije, 3) Papi-ge in Pulherija — črtica francoske pisateljice Legrand — Maillard, 4) Pri delu s Charlesiem Chaplinom — odlomek iz knjige znamenitega publicista Egora Ervina Kische »Paradiž v Ameriki«, Pisatelj prav nazorno popisuje na kak način je Chaplin dosegal svoje izredne umetniške uspehe, 5) Iz popotnega dnevnika — ciklus pesmi, vtisi pesnika Mirana Jareca s potovanja po Italiji. Nato sledi rubrika: Znamenitosti, zdravniška posvetovalnica in gospodinjstvi kotiček, ki vsebuje razne, za naše gospodinjke prav zanimive članke, poleg njih pa jedilnike s priloženimi recepti. List do-

na še z drugim zvezkom epskih pesmi in z izborom lirске narodne pesmi, bo uporabnost te šolske izdaje srbskohrvatskega narodnega pesništva samo pridobila in ne dvomimo, da bo z njo ustrezno mladini in profesorjem.

Razstava kipov Ivana Meštrovića v Varšavi. Kakor poroča »Prager Presse«, bo 1. decembra t. l. v Varšavi svečano otvorjena razstava skulpturne ivana Meštrovića. Ob tej priliki bo imel profesor Jagiellonske univerze dr. Vojeslav Moje predavanje o jugoslovenskem mojstru. V tej zvezi je pravkar izšla med publikacijami Poljskego Towarzystwa badani Evropy Vschodniej dr. Moleta študija o Meštroviću.

• Javnosti, tednik, ki izhaja v Beogradu v redakciji Nike Bartulovića, pribeguje v pravkar izišem zvezku članek Bože L. Pavlovića »Nova i stara Bugarska«, dr. J. Mogana »Posilje italo-abisinskog rata«, nadaljevanje razprave dr. A. Tobakovića »Vera, crkva i država«, Ljubše Protića »Deset godina Lokarna«, Vl. Lebedeva »Sovjetska filozofija« i. dr.

Najslajša in najboljša

krepilna pijača je

BERMET — VINO,

črnina iz Fruške gore,

Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite

to specialiteto svojim gostom. V sodčkih

od 50 l naprej ga razpošilja: B. Marinkov,

Sremski Karlovci, Fruška gora.

be brezplačno vsi prijatelji ržene žitne kave ZIKA. Pridružite si jim tudi VI in pijte Ziko, ki jo dobite v vsaki špecerijski trgovini.

• Knjige, ki jih ne bi smeli pogrešati v nobeni slovenski sprejemnici. Med te spadajo brez dvoma Jakopičev zbornik Album slovenskih književnikov, Cankarjev zbornik in Jubilejni zbornik Otona Zupaniča. Ta reprezentativna dela so trajne vrednosti. V Jakopičevem zborniku najdete največjega sodobnega slikarja Slovenec v besedi in sliki Album slovenskih književnikov Vam omogoča neposredni stik z zunanjimi liki mož, ki so ustvarjali slovensko dušo in slovensko kulturo. Cankarjev in Zupaničev zbornik pa posvečata tema dvema vrhovoma slovenske besede in književnosti strani, ki so trajne vrednosti. Pokažite tujcu s temi knjigami bogastvo našega domačega duhovnega življenja. Vrzite iz svojih sprejemnic tujo brezpomembno navlako in preskrbite si ta dela, ki so tudi po svoji zunanji opremljeni nedosegljiv okras Vaših sprejemnic in s tem Vas samih. Tiskovna zadruga Vam vrhuta da te knjige z izdatnimi plačilnimi olajšavami.

• Obidele obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna JOS. REICH.

• Ene srce — ena radenska!

Iz Ljubljane

u — O sadnem izboru za ljubljanske vrte bo predaval pod okriljem podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani nadzornik g. Fran Gombac v sredo 6. t. m. ob 19. do 20. v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi. G. predavatelj nam bo vse te sorte sadja pokazal in nas poučil o rasti, rodovitnosti in odpornosti dreves, trajnosti sadja in sploh o vrednosti posameznih sort. Kdor dvomi, ali ne pozna sort na svojem vrtu, bo imel priliko, da jih bo spoznal. Prav tako bo to predava-je, ki se nameravajo udeležiti, ki si nabavljajo sadje za zimo, da izvedo, katere sorte so priporočljive. Podružnica bo odslavl v tekuzime kakor prejšnja leta pritejala ob sredah točno ob 19. sadjarske in vrtnarske tečajne, na katere opozarjamo vse prijatelje sadjarstva in vrtnarstva. Vstopnine ne bo.

ovomaltine

Nove cene so od 5. t. m. naslednje:

MALA SKATLA . Din 12.—

SREDNJA SKATLA Din 27.—

VELIKA SKATLA . Din 48.—

Ovomaltine uspešno nadomešča izgubo moči, ki nastaja zaradi rasti, prekomernega fizičnega ali duševnega napora, bolezni ali starosti in zbirna rezervne sile, a pri tem ne obremenjuje želodca.

je cenejša

u — Proslava 100 letnice rojstva skladatelja »Naprej zastava Slavec in »Bože pravde« bo v petek 8. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani. Spored slavnostne akademije je naslednji: Najprvo zapoje moški zbor Glasbene Matice »Molitve«, zatem je slavnostni govor o Davorinu Jenku, ki ga govori stolni dekan in kanonik dr. Francišek Kimovec, bližnji rojak Davorina Jenka. Matični šolski zbor zapoje »Lipoc«.

• Tiho lunoc« v prireditvi za četveroglasen mladinski zbor, zatem pa ob spremljevanju klavirja dvoglasni zbor »Na tujih tleh, Solista Gosti in Fratrikova zapojeja izmenjaje samospeve: »Strunam«, »Za solca«, »Kam?«, »Dve utvici in dvospev »Slabo sveča je brela«. Na klavirju spremlja Marjan Lipovšek. I. del koncerta sklene zbor Glasbene Matice, in sicer najprvo moški zbor, ki zapoje »Na morcu in »Vabilo«, nato pa mešani zbor »Bogu in rodnic« in »Bože pravde«. II. del koncerta je po večini instrumentalen. Orkestrino društvo in orkester drž. konservatorija zaigra dve overture »Poterač«, »Srbkinja«, ki se prvič izvajata v Ljubljani, zatem sledi zbor »Ciganove iz svepolige »Vračarac«, ki ga izvaja mešani zbor s spremljevanjem orkestra. Slavnostno akademijo sklene naša himna »Naprej zastava slavec, ki jo izvaja mladinski zbor, mešani zbor in orkester Glasbene Matice. Dirigenti so: Viktor Sone, L. M. Škerjanc in M. Polič. Seždi ob 30 Din navzdol se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

u — Prirodoslovno društvo vabi vse člane, ki se zanimajo za organizacijo stalnih poljudnih predavanj iz raznih prirodoslovnih panog, na razgovor, ki se bo vršil danes, 5. t. m. ob 17. v zoološkem inštitutu univerze.

u — Predavanje SPD o planinski flori. V petek dne 8. t. m. ob 20. uri bo v dvorani Delavske zbornice predaval o cvetani naših planin g. prof. Viktor Petkovšek, naš znani mladi botanik, ki je s svojimi leznimi članki v »Proteus« in drugod vzbudil upravičeno pozornost. Orisal bo planinske cvetlice iz raznih vidikov, omenjal posebej zaščitene rastline in opozarjal na zdravilne cvetlice. Ker bo predavanje pojasnjevalo okrog 100 diapozitivov, med njimi mnogo barvnih, se nam obeta prav zanimiv večer.

u — Pripravljalni odbor šahovskega kluba »OMLADINA« javlja, da se bo vršil ustanovni občni zbor v nedeljo 10. t. m. ob 10. dopoldne v lovski sobi (klet) hotela »METROPOL« nasproti glavnega kolodvora. Prijave novih članov se sprejemajo do sobote 9. t. m. v klubovem okolu Selenburgova ul. št. 6/1 vrata št. 14 dneвно ob 18. do 19. ure.

Zvočni kino Ideal

Danes in naslednje dni ob 4., 7. in 9.15 uri senzacija nad senzacijo

ANGEL PEKLA

Napeta vsebina in lepi posnetki.

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.

u — Apeji hšnim posetnikom. Do 14. t. m. je vložiti prijave za občnaro zgradnino. Najemnine, ki se plačujejo v tem času, tvorijo podlago za občnaro zgradnino za vse leto 1936. Z ozirom na zadnje redukcije službenih prejemkov najemniki srednjega in delavskega stanu ne bodo več mogli plačevati najemnin v sedanji višini. Pozivamo vse p. n. hšne posetnike, da znižajo takoj najemnine, ker pri sedanjih najemninah ne more nikakor več ostati zaradi bistveno izpraznjenih gospodarskih in pridobitnih razmer.

u — Urica v deveti deželi se vrši prvi krat v letošnji sezoni v četrtek 7. t. m. Ob 17. uri v Beli dvorani Uniona. Spored, ki bo razveseljeval naše malčke je izredno pester in obširen. Vodstvo je v večjih rokah naše priznane umetnice Avguste Danilove. Prispevek na osebo za kurjavo Din 3, sicer vstop prost TKD Atena.

u — Večerni tečaj moderne gimnastike TKD Atene za dame, se prične danes v torek od pol 8. do pol 9. ure zvečer. V gimnastični tečaj od pol 7. do pol 8. ure se sprejemajo tudi še nove članice. Vsak tečaj mesečno 30 Din. Gospe in gospodične, pri tej najcenejši zabavi si sigurno pridobite zdrave in lepoto svojega telesa!

u — Zveza gospodinj prireditelj v novemburu naslednje tečaje za: kostanjeve jedi 8. t. m. Prispevek Din 12.—, jabolčne jedi 15. t. m. Prispevek Din 12.—, medeno pecivo 18. t. m. Prispevek Din 12.—, včee. no testo 19. t. m. Prispevek Din 12.—, ml. klavzevo pecivo 22. t. m. Prispevek Din 12.—. Vsak tečaj prične ob 15. uri. Prijave vsak dan od 16. do 17. na Bregu 8.

u — Na občnem zboru Akademskoga pevškega zbora v Ljubljani 28. oktobra t. l. je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik: Savelli Julij, cand. jur., tajnik I.: Lovše Samo, cand. jur., tajnik II.: Strašek Tone, cand. jur., blagajnik: Tozon Mirko, abs. jur., arhivar Planinc Branko, cand. jur., gospodar: Svetek Lev, cand. jur., revizorji: Hartman Lofze, Sketelj Janez in Trampuž Boris.

u — Cuban — Carica najnovejši družabni ples se prične poučevati drevi pri torkovem plesnem tečaju Jenkove šole — Kazina. V četrtek nadaljevalni tečaj s poukom četvorke. Novi interesi vabljeni.

u — Ali ste še videli kulturni film »Priroda kot učiteljica«, ki kaže fabrikacijo umetne svile? Film se predvaja v kinu Uniono dneвно od 1. do 7. t. m.

u — Radiotelegrafisti, ki bivajo v območju »velike Ljubljane« v starosti 18 — 50 let, brez oziroma državljanske pripadnosti, naj se najkasneje do petka, t. j. 8. t. m. zglašajo v mestnem vojaškem uradu na Ambrozevem trgu št. 7/I. — soba 4.

u — Zdravniška vest. Dr. Vladimir Milavec, sekundarij obde državne bolnišnice, je te dni v Zagrebu položil izpit za specialista za kožne in spolne bolezni. Simpatičnemu, prijubljenemu mlademu zdravniku naše čestitke.

u — Društvo »Tabore«. Drevi važna pev. ska vaja. Z ozirom na nastopa, ki bosta v nedeljo 10. t. m. v radiu in prj maši, pozivam vse pevce in pevke, da se današnje kakor tudi nadaljnjih pevskih vaj gotovo udeležijo. Kdor bo danes izostal ne bo mogel nastopiti. Zato vsi in točno! — Peva. vodja.

u — J. N. A. D. »Jadrane«. V sredo bo članski sestanek. Važno za juriste.

u — Bridka žrtve vesele nedelje. Dotok pesterjov na

ter Podgoršek iz Zgornjih Gameljnov, ki so ga bili napadli nek ljudje pod Šmarno goro. Izmed ljubljancev je moral zaradi podobnega napada na kirurški oddelk 23 letni kipek Anon Koyac a Tyrseve ceste, ki je bil pri tej priliki ranjen na obeh. Zdrav dela pa je postal 32 letni zidarSKI pomočnik Peter Maroit iz Pšate, ki je imel posla v mešni pletarni, pa mu je buhnil klor v glavo.

— S strehe je padel, Reševalci so večer pripeljali na kirurški oddelk 17-letnega kipearskega vajenca Ivana Hribarja, zaposlenega pri tvrdki Pšate in Hribarji. Na strehi vile nasproti Mencingerja na Masarykovi cesti je popravljal žlebove, pa je padel na tla in pri tem dobil precej nevarne notranje poškodbe in rane na glavi.

— V četrtak 7. t. m. ob 20. v veliki dvorani Kine čajana JNAD Jadrana, Svira Ronny-jazz. Cenjenim plesalcem in plesalci 71-letna dninarica Marija Završnikova in 43-letni delavec Peter Leva iz Frankolovega.

Iz Celja

— Za člana celjskega mestnega sveta je benška uprava imenovala trgovca G. Ivana Rischnerja kot naslednika umrlega mestnega svetnika G. Franca Rebuschega. G. Rischner je bil že član v septembru razpuščenega mestnega sveta.

— Redni članski sestanek JNS za Celje in okolico bo jutri ob 20. v Celjskem domu.

— Občni zbor Glasbene matice v Celju bo v sredo 6. t. m. ob 20. v učilnici Glasbene Matice, I. nadstropje, Slomškov trg.

— Umrli sta večeraj v celjski bolnišnici 71-letna dninarica Marija Završnikova in 43-letni delavec Peter Leva iz Frankolovega.

— Zrtve nesreč. V nedeljo je neki osebni avtomobil na cesti pri Piškovi gostilni v Čretnu povozil 10-letnega Antona Kikarja, sina grobarja na mestnem pokopališču, in mu zlomil desno nogo nad koleno. V soboto je mlatinica zgrabila 53-letnega krojača Ivana Jagra od Sv. Štefana pri Hranstniku in mu močno poškodovala desno roko. V nedeljo si je 11-letni sin strojarskega inženjerja Božidar Grgorjevič iz Celja pri nabiranju drv poškodoval levo koleno. Ponesrečenec se zdravi v celjski bolnišnici.

— Ogromno repo, težko 5 in pol kg, je prinesel posestnik G. Kač s Teharja v naše celjsko uradništvo. Repa je zrasla na njegovi njivi, dolga je 45, široka 15 cm in je zelo slična mlademu prašču. Sprednji del je kakor glava s rilcem. Repa je razstavljena v izložbi podružnice »Jutra« v Celju.

— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 vefilmi »Grenadirji ljubimci« in »Zvočni tednik«.

Iz Maribora

— Pri nedeljski slovesni otvoritvi limbuškega Sokolskega doma, ki je posvečen spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uredništva, je navzočeno pozdravil starosta limbuškega Sokola br. Turnek, ki je nato proglasil otvoritev doma. Iskrene čestitke je sporočil v imenu mariborske sokolske župe starosta dr. M. Goršek. Nato je bila v dvorani posvetitvena prireditev, ki je prav lepo uspeha. Vdanostna brzojavka je bila poslana starešini jugoslovanskega sokolstva kralju Petru II. Novi Sokolski dom, ki stoji nasproti limbuški šoli, je postavilo mariborsko stavbo podjetje inž. Jelenec in Slavner ter je dokaz »zorne poštovitvalnosti zavednega limbuškega članstva. Pri sokolskem slavlju v Limbušu so sodelovali tudi naši »Jadrana« in z lepim petjem.

— Letos se ne bo socialne doklade, G. župan dr. Juvan je v zvezi z našo vestjo glede uvedbe socialne doklade pojasnil uredništvu, da se bo 10% socialna doklada uvedla šele prihodnje leto, to je za proračunsko leto 1937/38. Preko letošnje zime bo še delovala Pomožna akcija.

— Mornarska sekcija Jadranske straže v Mariboru priredi dne 9. t. m. ob 20. v spodnji kazinski dvorani mornarsko proslavo ob priliki obletnice, ko je leta 1918, na našem Jadranu na bojnih ladjah prvič zaplapolala jugoslovanska zastava. Na programu so glasbene in pevke ločke, po programu pa prosta zabava. Vabljeni so vsi prijatelji morja in mornarice. Vstop prost. Obleda poljubna. Članstvo v uniformi ali z znaki.

— Rogoz režira! in sicer »Blodne ognje« mariborskega pisatelja dr. I. Šorlija, ki se bodo uprizorili v Pragi v »Umeleški besedi« v okviru letošnje proslave našega državnega praznika v Pragi.

— Gledališki novice. Nedeljske popoldanske predstave »Tartuffa« ni bilo, ker ni bilo glavnega igralca G. Maksa Furija. Na predstavi. — Gledališka uprava bo angažirala mladega, nadarjenega igralca Wanzbacha v nadomestilo za nastale vrzeli v ansamblu.

— Razstavo vseh še nerazstavljenih del blagopokojnega slikarja prof. A. Gvajca pripravila tukajšnja »Brazda«.

— Radvančani bi se radi osamosvojili. Na četrtkovni seji studenčskega občinskega odbora se je razpravljalo tudi o akciji za osamosvojitve Radvanja iz okvira studenčske občine. Sprejela se je resolucija, da se odbor načelno strinja z željo podpisanih radvanjskih volilcev, naj se biva občina Radvanje spet osamosvoji.

— Za novo obmejno šolo v Gradišču je banska uprava dovolila brezobrestno posojilo na 10 let.

— Tudi mariborski planinci so se udeležili nedeljskega slavlja blagoslovitve le. sene kapelice sv. Roka na Kremzarjevem vrhu, kjer sta spregovorila poleg slovenj. grškega primarja dr. Poharja še ravnatelj dr. J. Tominec in L. Zoržut za mariborsko podružnico SPD.

— Z državnega mosta je hotela skočiti v Dravo večeraj okoli polnoči 19-letna Ade la S. v zadnjem trenutku so preprečili njeno namero. Na policiji je izjavila, da je hotela napraviti konec svojemu življenju, ker ni mogla nikjer dobiti službe.

— Sodni odmevi pobreške ljubavne žaligre. Dne 28. avgusta t. l. je prišel k predstojništvu tukajšnje policije 28-letni ključavničar Franc Šnuderl s Pobrežja ter prijavil, da je z nožem zabodel svojo ljubico Nado Jeleševič. Zaradi tega se je moral šnuderl večeraj zagovarjati pred mariborskim malim kazenskim senatom, ki ga je obsodil na tri leta težke ječe.

— Pretep na grobu. Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je prišlo na grobu pokojne Ivane Grušnikove do pretepa in napada, katerega žrtvi sta postala 16-letni Alojzij Lovrenčič in 17-letni Jože Senekovič. Napadalec je poškodoval spomenik na omenjenem grobu in se bo moral zagovarjati radi motenja cerkvene posesti.

— Železni ženin Verzel svira Orglice na smrtni postelji. Nedavno smo poročali o železni poroki 91-letnega Mihaela in 93-letne Ane Verzele, staršev znanega mariborskega gostinčarja G. Verzele. Danes pa je do zadnjega trenutka vedel ženin, da ne bo živel v zrak z vsemi svojimi koklami! Naše gesto je: Izgini, ali pogini, Rdeča roka. G. Fuchs obljublja omemu, ki izsledi pisca, primerno nagrado.

— Za avtomobilski plašč — leto in 6 mesecev težke ječe. Na zatočni klopi je sedel večeraj 27-letni književnik Zdenko Trepcinski, ker je dne 24. septembra t. l. na Trgu svobode ukradel prevozniku Štu. ga avtomobilski plašč. Obtožnica, ki je bil že devetkrat kaznovan, je obsodil mali senat na 18 mesecev težke ječe. Po prestani kazni stedi izgon iz Maribora.

Iz Gornje Radgone

— Ob grobu radgonskih žrtv in Maistrovih borcev. Kakor vsako leto je tudi letos za praznik Vseh svetih okrasila vojaške grobove šolska mladina pod vodstvom učiteljskega zbora, grob radgonskih žrtv in Maistrovih borcev pa je dela urediti trška občina na svoje stroške. Ob grobu, ki je obzidan in na njem posajene cvetlice, stoji začasno lesen križ na mestu, kjer bo postavljen primeren kamenit spomenik. Razen številnih vencev je bil položen na grob tudi venec, ki ga je svojačasno ob prevozu darovala trška občina z državnim trobko in nanisom: »Svetinje drage vra. čajo se k nam, odpi jim domovina večni hram. Borcem osvoboditeljem trška občina Gornja Radgona«. Stevilno občinstvo, ki je posetilo letos pokopališče, se je ustavljalo tudi ob tem grobu in darovalo prižgane svečke. Častno stražo ob grobu pa sta imela popoldne Sokol in gasilska četa.

Iz Ptuj

— Narodnoobrambna dneva prirede narodna društva v Ptuj 9. in 10. t. m. Dne 9. t. m. ob 18. bo v prosvetni dvorani »Mladice« predavanje, naslednjega dne pa v av. maša za naše obujne brate. Prebivalstvo se poziva, da se udeleži narodnoobrambnih dni.

— Odbor za splošno nabozabro trgovskega in obrtniškega narasaja priredi predavanje v soboto 9. t. m. ob 20. v prosvetni dvorani »Mladice«. Večer bo posvečen 100 letnici ilirskega pokreta. Vstopnine ne bo.

— Spopad med bratoma. V gostilni Ratkove je te dni prišlo do prepira med bratoma Antonom in Alojzom S. in je Alojz pritisnil Antonu za ušesno. Ko sta odhajala iz gostilne, sta se še pred gostilno metala po lileh, nekaj korakov od gostilne pa je Alojz potegnil žepni nož in ga porinil bratu Antonu v desno rebro, da je oblezel nezvesten. Sosedje so poškodovanca prepeljali v pljuško bolnišnico. Brata bosta svoj spor zaključila na sodišču.

— Svinjo so mu ukradli. Posestnik Segula Franc iz Hlanovcev se je nabavil s podporo banske uprave plemensko svinjo, ki pa mu jo je te dni ukradel neki kmet s Pobrežja. Orožniki so ta in svinjo izsledili.

— Kino bo predvajal v sredo in četrtak, obakrat ob 20. film »Rumeni peklec« v nemškem jeziku. Predlaga Merkurjev tednik.

Naše gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 5. novembra: Zaprti.

Sreda, 6. novembra: Bratomor na Metavi. Premiera. Red Sreda.

Četrtek, 7. novembra: Frak ali Od krajačka do ministra. Red Četrtek.

★

Pavel Golja: »Bratomor na Metavi«. V naši drami bo zopet premiera izvrstne slovenske drame ravnatelj ljubljanske Dram. znanega avtorja raznih dramskih del, predvsem mladinskih iger, ki so bile vse z največjim uspehom uprizarjane v Ljubljani in tudi na drugih velikih odrih v naši državi. V ljudski žaligri »Bratomor na Metavi« je dejanje izredno dramatično, predstavlja kos našega kmečkega življenja in so posamezni značaji nad vse spretno narisani. Režiser Ciril Debevec.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 5. novembra: Mam'zelle Nitouche. C. Sreda, 6. novembra: Madame Butterfly. A.

★

P. n. abonente opozarja gledališka uprava na spremembo opernega repertoarja in s tem vrstnega reda abonmanov, in sicer: za abonente reda C se poje drevi opereta Mam'zelle Nitouche, za abonente reda A v sredo opera »Madame Butterfly« in za red B v četrtak opera Faust.

Letošnja uprizoritev Fausta je zanimiva zaradi nove zasedbe obeh glavnih vlog: Margaret in Siebla, Margaret poje gđ. Fratikova, Siebla pa gđna Igljeva. Obe sta imeli pri prvem nastopu jako lep uspeh. Ostala zasedba: gg. Banovec, Prižmož, Janko. Perko in gospa Kogojeva.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 4. novembra: Zaprti.

Torek, 5. novembra ob 20. uri: »Medvedji ples«, Red C.

Gospodarstvo

Italijansko gospodarstvo in sankcije

Italijansko gospodarstvo se nahaja trenutno v prehodnem stadiju, kajti kritje vojnih potreb zahteva pri islobošni omejitvi uvoza sirovin temeljno preosnovno vsega gospodarskega življenja. Priprave za to preorientacijo je Italija vršila že pred leti, saj ji je uspelo znatno dvigniti agrarno produkcijo, tako da se je v tem pogledu uvozna potreba občutno zmanjšala.

Glavna skrb italijanske gospodarske politike je sedaj, kako oskrbeti italijansko gospodarstvo s potrebnimi sirovinami sprito dejstva, da obstojejo v tem pogledu že od začetka letošnjega leta težave, saj je Italija že v februarju izdala stroge omejitve glede uvoza. Oskrbo Italije s sirovinami poskuša okolnost, da izvoz nazadnje ni je pri povečani potrebi uvoza plačila bilanca pasivna. Pasivnost plačilne bilance pa je treba kriti z devizami. Sedanja situacija lahko postroji Društva narodov sklenjene sankcije, ki jih Italija v obliki preprečevanja izvoza orožja v Italijo in preprečevanja dajanja kreditov, se nimajo večje pomena za Italijo, kajti italijanska industrija lahko sama izdelava potrebna orožja in municije, glede kreditov pa je omejitvi, da tudi doslej ni dobivala v inozemstvu novih kreditov in posojil. Pomembno lahko postanejo le gospodarske sankcije v obliki preprečevanja trgovskega prometa, in se to le tedaj, če bi se strogo izvajale od vseh članic Društva narodov.

Kakšen vpliv morejo imeti gospodarske sankcije na oskrbo Italije s sirovinami, je danes še težko reči. Vprašanje je, če bodo vse države strogo in dosledno izvajale sankcije, četudi bo to šlo v škodo posameznim gospodarskim pomagam dotičnih držav. Pomisliti je treba tudi, da uvažala Italija več nego tretjino skupnega uvoza iz držav, ki niso članice Društva narodov in sankcij ne bodo izvajale (Nemčija, USA, Japonska), in iz držav, ki so izvajanje sankcij, več ali manj odklonile (Avstrija, Madžarska in deloma Švica). V prvih osmih mesecih t. l. je n. pr. Italija uvozila 46% premoga iz Nemčije, 58% bombaža iz Zedinjenih držav, prav tako 34% bakra. Tudi glede sirovin, ki jih Italija uvažala skoraj iz držav, ki bodo izvajale sankcije (nafta, volna, kavčuk) ni izključena možnost, da bo Italija v primeru izvajanja sankcij te sirovine uvažala preko drugih držav, ki ne izvajajo sankcij.

Uspeh sankcij torej nikakor ni vnaprej zagotovljen in se zdi, da bo za obseg Italijanskega uvoza bolj odločilna plačilna sposobnost Italije. Ze lani si je Italija zasi-

gurala uvoz sirovin z omejitvijo ostalega uvoza in deloma z oddajo zlata in deviz. Italijansko devizno gospodarstvo se gotovo lahko še bistveno poslabša, če bi Društvo narodov prišlo izvajati sankcije ne samo glede prepovedi izvoza v Italijo, temveč tudi glede prepovedi uvoza italijanskega blaga. Italija pa ima na razpolago tudi še precej rezerv v vrednostnih papirjih, ki jih je zasigla in jih lahko realizira v inozemstvu. Naložbe italijanskega kapitala v inozemstvu se čenijo na 8 milijard lir, zlate rezerve pa znašajo tudi še 4 milijarde lir. Tudi če ne bi bilo moreže realizirati vseh italijanskih naložb kapitala v inozemstvu, lahko Italija s obstoječimi rezervami precej časa krije uvoz potrebnih sirovin, kajti letna potreba uvoza industrijskih sirovin znaša le okrog 3.5 milijarde lir.

Naša država kakor znano ni brezpogojno pristala na izvajanje gospodarskih sankcij, ker bi te zahtevale prevelike žrtve od nas. Italija zavzema v našem izvozu prav važno mesto in je največji kupec naših agrarnih presevkov. V Italijo gre še vedno okrog 20% vsega našega izvoza (prej je bil ta delež še precej večji). Pri nekaterih izvoznih predmetih pa je delež Italije še mnogo večji. Po podatkih, ki jih objavlja »Glasnik« Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je lani šlo v Italijo 58% vsega našega izvoza gradbenega lesa, 69% izvoza oglja, 89% izvoza drv, 59% izvoza svežih in soljenih rib, 93% izvoza žive perutnine, 77% izvoza suhih gob in 57% izvoza fižola. Italija igra v našem izvozu mnogo važnejšo vlogo, kakor v drugih državah razen Albanije. Albanija je lani izvozila v Italijo 64% vsega izvoza, Jugoslavija 21%, Turčija 14%, Avstrija 11%, Grčija 10%, Švica 9%, Bolgarija 9%, Madžarska 8%, Rumunija 8%, Nemčija, Rusija in Španija po 5%, Poljska 4%, Češkoslovaška in Francija po 3% in Anglija 2%. Decela jasno je, da se država, kjer tvori izvoz v Italijo le nekaj odstotkov vsega izvoza lažje odloči za izvajanje sankcij, kakor naša država, kjer gre eno petino vsega izvoza v Italijo. Zato naša država upravičeno zahteva da se ji v primeru izvajanja sankcij omogoči primerno povečanje izvoza v druge države.

Naše gospodarstvo v septembru

Studijski oddelk Narodne banke objavlja svoje mesečno statistično poročilo za september, iz katerega posamezno naslednje podrobnosti:

Na jugoslovenskih borzah se je promet s efekti gibal na lanskoli višini in je znašal v septembru 27 milijonov Din, prav toliko, kakor lani v tem mesecu. V prvih treh četrtletjih letošnjega leta je znašal promet s efekti na jugoslovenskih borzah 348 milijonov nasproti 323 milijonom v istem razdobju lanskega leta.

Devizni promet se je v septembru povečal in je znašal 145 milijonov nasproti 107, 78 in 18 milijonom v istem razdobju zadnjih treh let. V prvih treh četrtletjih letošnjega leta je devizni promet znašal 1098 milijonov nasproti 991 milijonom v istem razdobju lanskega leta.

Slavni komik
WEISS FERDL
pride v Ljubljano

Indeks cen v trgovini na debelo se je, kakor znano, v zadnjih mesecih precej dvignil in sicer od 63.3 v juliju na 67.8 v septembru (lani v septembru 63.2, predlanskem 60.7). Indeks cen v trgovini na drobno pa še ni sledil indeksu cen v trgovini na debelo. V juliju je znašal 68.0, v avgustu 67.2, v septembru pa 68.4.

Obtok bankovcev je ob koncu septembra znašal 4777 milijonov, to je za 479 milijonov več nego lani ob istem času, nesprotno pa vidimo, da se je obtok kovane denarja zmanjšal in je znašal ob koncu septembra 950 milijonov, to je za 89 milijonov manj nego lani.

Hranilne vloge pri bankah in hranilnicah (brez zadrug) so se od začetka avgusta do začetka septembra zmanjšale od 10.385 na 10.291 milijonov. Zaradi primerjave s prejšnjimi leti pa je treba od gornje številke odbiti vloge na tekoči račun pri Drž. hipotekarni banki, ki prej v skupni vsoti vlog niso bile upoštevane. Po tem odbitku so znašale hranilne vloge v začetku septembra 10.095 milijonov Din nasproti 9888 milijonom ob istem času lanskega leta in 9867 milijonom ob istem času predlanskega leta. Nasproti lanskemu letu znaša bore prirastok 147 milijonov; pri tem pa je treba uočele, da so hranilne vloge pri državnih zavodih od lanskega leta narasle za okrog 280 milijonov, tako da vidimo pri ostalih zavodih še vedno močnejši padec. To nam potrjujejo tudi podatki za 20 največjih bančnih zavodov v naši državi, ki so imeli ob koncu septembra 3161 milijonov hranilnih vlog nasproti 3224 milijonom v istem času lanskega leta.

Gospodarske vesti

— Naše terjatve v Grčiji. Po podatkih Narodne banke je znašal 23. oktobra saldo netržkariščenih grško - jugoslovenskih kompenzacijskih bonov 45.4 milijone drahem (dne 10. t. m. 37.2 milijona drahem), kar ustreza v naši valuti znesku preko 18 milijonov Din. Vrh tega smo imeli 23. t. m. pri Grški banki blokiranih 46.4 milijona Din (dne 10. t. m. 47.1 milijona Din).

— Likvidacija apatinske pivovarne. Apatinska i kulska pivovarna Josipa Amana d. d. v Apatinu sklicuje za 16. november glavno skupščino. Na dnevnem redu te skupščine je sklepanje o likvidaciji družbe.

— Razvoj Batovega concerna. Po podatkih, ki jih objavlja Neue Zürcher Zeitung ima sedaj češkoslovaška tvrdica Bat'a sedem trgov v inozemstvu. Razširje-

že zabeleženi v 7% investicijskem posojilu po 75.50 in v 7% Blairovom posojilu po 69.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2975.64 — 2990.24, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 737.39 — 742.45, Curih 1424.22 — 1431.29, London 214.98 — 217.03, Newyork 4345.72 — 4382.04, Pariz 288.67 — 290.11, Praga 181.05 — 182.16, Trst 355.39 — 358.47.

Curih. Beograd 7, Pariz 20.27, London 15.1350, Newyork 307.625, Bruselj 51.80, Milan 25, Madrid 42, Amsterdam 208.95, Berlin 123.70, Dunaj 56.80, Stockholm 78, Oslo 78, København 67.55, Praga 13.72, Varšava 57.90, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 355 den., 7% invest. 75—76.50, 7% stabiliz. 76—79, 4% agrarne 43 den., 7% Blair 69—70, 8% Blair 78—80, 6% begliške 60—61.75; delnice: PAB 228 den., Trboveljska 95—110, Sečecana Oselek 115—130.

Beograd. Vojna škoda 354—355, (354.50—355), za dec. 354—355, 7% stabiliz. 79—80, 6% begliške 64—64.25 (64), 7% Blair 69—70.50, Narodna banka 5800—5900, PAB 230.50—231.50 (231).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 4. novembra. Začetni točaj: pšenica: za dec. 93.125, za maj 97.75, za julij 99.625; koruza: za dec. 58.375, za maj 58.375.

+ Winnipeg, 4. novembra. Začetni točaj: pšenica: za dec. 85.875, za maj 90, za julij 96.875.

+ Novosadska blagovna borza (4. t. m. Tendence neizpremenjena. Promet srednji. Pšenica: baška in banatska 159 — 162; baška, ladja Tisa in Bagej 166 — 168; slavonska 162 — 164; sremska 162 — 164. Oves: baški, sremski in slavonski 135 — 137.50. Ječmen: baški in sremski, 64 kg 132.50 — 137.50. Turšica: baška in sremska 100 — 102; banatska 100 — 101. Moka: baška in sremska »vse« in »vse« 240 — 250; »2« 220 — 240; »3« 200 — 220; »4« 180 — 200; »7« 160 — 180; »8« 115 — 120. Otrbob: baški, sremski, in banatski 87 — 89. Fižol: baški in sremski beli 256 — 270.

Tvornica za ročne granate v Addis Abebi

V gorovju blizu Addis Abebe, v začetni evkaliptovih dreves so Abesinci zgradili tovarno za municijo, ki je pričela že obratovati. Tovarna, ki se ji nihče ne sme približati, izdeluje posebno ročne granate. Možje in otroci, ki so v njej zaposleni, nje tudi spijo. Delo se vrši v pospešenem tempu. Po zanesljivih vesteh je baje že 70.000 ročnih granat pripravljenih, da jih odpošljejo na fronte.

SADNA DREVESA, VINSKO TETO

(cepljene) sadne divjake, koronirane ameriške trte, maline, ribizlice, itd. lahko najboljše in najceneje kupite pri: »VELEKASADNICE« Janko Sario — Petrovaradin (Srem). — Sadna drevesa od 4—10 Din komad. — Cenik pošljem vsakomur na zahtevo brezplačno.

Sportne vesti

Iz tehničnega oddelka J.Z.S.S. Pozivamo vse smučke učitelje v Ljubljani, da se udeležijo sestanka, ki se vrši v četrtak 7. t. m. ob 20. v savezni pisarni, Tyrseva c. sta 1/IV. Dnevni red: strokovna organizacija.

LZSP (Službeno). Ponovno pozivamo vse klube, da nam javijo svoj zamiselni program najkasneje do 10. t. m., ker se na pomembnejše prijave ne bomo ozirali. Redna seja upravnega odbora bo v petek 8. t. m. ob 20. v damski sobi kavarne Emone.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes od 16. naprej strogo obvezen trening za ligno moštvo. Po treningu obvezen sestanek za moštvo, ki je igralo proti Haški in za Vrhovnika, Bertonec I.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Na toaletno mizo lepih dam, ki hočejo ohraniti zdravo kožo in sdrav naravnih tain spada le
RIVIERA
TOALETNO MILO,
ki je izdelano po kemičnih strokovnjakih na bazi olivnega olja

Podkupljeni ministri

Velik politični škandal na Španskem — „Strapela“ nekega Danijela Straussa in afere s koncesijami za igralnice, namenjene hazardnim igram

Španija v splošnem ni dežela, kjer bi se dogajali finančni škandali v velikem obsegu, kakršnih je bilo v povojni dobi v osialih državah dosti. Toda tokrat je doživela nekaj podobnega, ministri so se namreč, visoki državni uradniki so morali ostaviti svoje položaje, drugi jim bodo sledili. Španec je znan kot ponosen človek, ki mu beseda časi ni samo na jeziku, zato nas ne more presenetiti, da je nova škandalna afera razburila vse kroge, da zahteva javnost v ogorčenosti eno popolnega razčiščenja zadeve in brezobzira kaznovanja krivcev, naj zavzemajo še tako visoke položaje in ne more nas osumiti, da ustrezajo oblasti v polni meri tej splošni zahtevi.

Škandalna afera je nekega Daniela Straussa, ki je stopil v javnost prvič lanske leto kot manager boksa Schmelinga, ko se je ta pripravljal na svoj spopad s Paulinom. O njem trdijo, da ima igralnico v Sanghaju, diktirale v Aleksandriji in da je v tesni zvezi s bivšim tajnikom proslulega Al Caponeja, a tajnik živi v enem najlepših kopališč Sredozemskega morja v bližini Barcelone.

Daniel Strauss je izumil »strapelo«, neko vrsto izpopolnjene rulete, in se je več nego leto dni trudil, da bi dobil koncesijo za igralnico s to igro na Španskem. Hazardne igre so v Španiji prepovedane in je umljivo, da je poskušal svojo srečo z »mazanjem«. Lanskega maja se je ozlastil pri veleindustriacu Pich v Peni, tedanjemu državnemu tajniku v morariskem ministru, današnjem generalnem guvernerju Katalonije. Predvajal mu je svojo igro, Pich v Peni je bil od nje navdušen in je obljubil, da mu bo preskrbel koncesijo — če bi bil Strauss pripravljen plačati tedanjemu notranjemu ministru Alonso in državnemu tajniku v tem ministru Benzu 40.000 oziroma 50.000 peset. Strauss je plačal, a da bi se stvar pospešila, je moral navedeti še druge »stake«.

Simbola grškega plebiscita

V nedeljo so imeli na Grškem ljudsko glasovanje o bodoči državni obliki. Prebivalstvo se je z nad 90 odstotki glasov izjavilo za monarhijo. Glasovali so za monarhijo s plavimi listi in napisom »Kronana demokracija«, za republiko pa z rdečimi listi s pičnim fenisom in z napisom »Republika«.

Abesinska vojna in moda

Kakor je bilo pričakovati, se je moda posvetila tudi abesinske vojne. V Londonu prikazujejo pravkar najnovejšo večerjo čevlje, napravljene baje po vzorcu abesinskih sandalov — čeprav v Abesiniji skoraj nihče ne nosi obutve. »Abesinski« rjavost pa bo baje ena izmed modnih barv prihajajoče sezone.

Marinetti in afriška vojna

Ekselencja Marinetti, vodja italijanskih futuristov, je odpotoval kot prostovoljec v Vzhodno Afriko. Pred svojim odhodom je izdal enega izmed svojih proslutih »manifestov«, ki pravi med drugim sledeče:

Vojna je duševna higiena sveta. Združuje moč in dobroto in je uresničenje resničnega mehaniziranega človeka. Čvečote travnike krasi z blestečimi se orhidejami onjev iz žrel brzostrelnih topov. Vojna je simfonija topovskih strel in vojaških pesmi. Pomlaja telo možovo in mu daje v očeh njegove žene nov čar. Vojna je končno zato lepa, ker služi veličini velike fašistične Italije.

FRANZ LISZT

Mesto Weimar ni bilo središče nemške umetnosti samo v času, ko je tam prebival Goethe. Pozneje, ko Goetheja že zdavnaj več ni bilo, je mesto Weimar iznova

drugimi vplivnimi osebnostmi, ki so sprejemale zlate ure, večje vsote, obljube, da bodo udeležene pri dobičku i. t. d. Stevilo interesov se je raslo v nedogled in so bila med njimi kaj zveneča imena, kakor Aurelio Lerroux, nekak bivšega ministrskega predsednika, današnji prosvetni minister Rocha in njegov brat, Lerrouxov najintimnejši prijatelj, častnik Galante, Blasco Ibanez, poslanec in sin slovečega pisatelja, bivši policijski ravnatelj Valdivia in trop drugih.

Strauss je tedaj iskal »prijateljeve«, dajal jim je darove in plačeval, končno so mu dejali, da lahko otvori dve igralnici: V San Sebastianu in v zdravilišču Formentor na Bajeirih. Toda v San Sebastianu se je pojavila policija tri ure po otvoritvi igralnice in jo zaprla. V Formentoru se je zgodilo to po treh dneh. Vojaške oblasti niso imele nobenega smisla za potemtakem ruleto iznajdbo gospoda Straussa in so preprečile igranje. Med tem je postal Lerroux tudi vojni minister in njegov nečak je pozval Straussa, naj da na razpolago nove zneske, da bi se zločil odpor tudi v vojaških kro-

gih. Strauss je tako storil in igra se je v Formentoru lahko znova začela. Nad 3000 gostov je prišlo tiste dni na Mallorca, ki ni še nikoli ni videla toliko tujcev skupaj — toda po osmih dneh je bilo slave njene igralnice spet konec, policija jo je zaprla.

Tedaj se je Straussu stvar zazdela malo preneurna in so je zaupno priložil pri državnem predsedniku, ki je vse dokumente prepustil ministrskemu predsedniku Chaparriju, da bi odredil preskavo. Opeharjeni izumitelj strapela je zahteval odškodnino in vsa iskov, ki je za stvar zvedela, je zahtevala temeljito razčiščenje stvari. In tako gre ta dos sedaj še vrhove španske družbe kakor polava in vihar, vrhovi se majoje in v javnosti in v parlamentu se vršijo burne debate, med katerimi postavljajo pesimisti Španijo v vrsto koruptnih in osramočenih držav. Stvar pa, kakor že povedano ni tako huda. Ogorčenost, s katero zahtevajo razčiščenja, in temeljitost s katero se to čiščenje vrši, dajeta najboljši dokaz, da afera ne zadeva španskega ljudstva kot takšnega, ki je to nepravilnost prestala s svojim tradicionalnim spoštovanjem časti.

Po plebiscitu na Grškem

Grški kralj Jurij (levo) je čislana osebnost v londonski družbi

Kakor je bilo že vnaprej pričakovati, se je grško ljudstvo pri nedeljskih volitvah s ogromno večino izreklo za monarhistično državo obliko in za povratek kralja Jurija.

Ko bodo pri kraju še zadnje formalnosti, ki jih je zahtevalo ljudsko glasovanje, bo odpotovala 6. novembra posebna depu-

tacija v London, kjer se bo zglasila pri kralju Juriju in ga prosila, naj se 17. ali 20. t. m. vrne v domovino. Princ Andrej, Nikolaj in Jurij pa bodo spremljali smrtne ostanke kralja Konstantina in kraljice Olge in Zofije na Grško. Zadnje dni se je zaradi tega vršil rodbinski svet kraljeve družine v Londonu.

General Kondilis, začasni regent Grčije do kraljevega povratka

Cesta iz Addis Abebe v Sudan

Švicarski inženjer Kuntzler je bil poverjen z nalogo, da zgradi navzile vojni moderno avtomobilsko cesto iz Addis Abebe v Kurmuk ob sudanski meji. Gradnja je prevzela neka švicarska družba. Kakor poročajo, bo ta cesta dovršena že do maja prihajajočega leta in pojde v glavnem po sedanjim karavanski poti.

Točno plačaj »Jutro« naročnino Varui svolcem zavarovalnino

I V E R I

Prej smo imeli v umetnosti borbe, danes imamo večinoma boksače.

V omejitvi se kaže mojster, toda ne svetovni mojster.

Samo kdor se čuti v zakonu samskega, je srečno poročen.

Nekateri se usodi priljubijo, drugi menijo, da jo lahko preslepijo.

Življenjepi: Dvignil se je iz lastne moči v višino in je padel zavoljo tuje slabosti.

narjač, »Tannhäuser« in »Lohengrin«. Noben trud, nobena žrtve mu ni bila preveč, da je mladega mojstra uveljavil. Saj ga je z njim vezalo tudi iskreno osebno prijateljstvo.

Vendar pa je moral Liszt naposled zapustiti Weimar. Ko je dal uprizoriti Corneliusovo opero »Bagdadski brivci«, ki jo je nenavadno cenil, je doživel pri premieri hudo razočaranje. Občinstvo je opero vprito dvora izživžgalo. V ozadju tega škandala je bil neki intendant gledališča, ki je najel kopico nezadovoljnih, da bi Lisztu onemogočili. Vendar pa bi bil slavnj pianist morda ostal, če bi mogel še kaj doseči za Wagnerja. Toda uvidel je, da ne bo mogel več uprizoriti »Prstana Nibelungov«, ki ga je imel še v načrtu. Odločil se je za odstop. Ko ga je veliki vojvoda vprašal, pod kakšnimi pogoji bi še ostal, je stavil Liszt za pogoji, da sme igrati »Tristan«. Toda o tem po velikem škandalu ni moglo biti več govora in zato je šel.

Deset let je potoval po svetu, potem pa se je vrnil v Weimar, mesto svojih velikih bojev in velikih uspehov za moderno glasbo, v mesto, kjer je ustvaril svojih dvanajst mogočnih simfoničnih pesnitev, v mesto, kjer je preživel najlajša leta svoje ljubezni ob strani knežice Karoline Wittgstein. Petnaest let se je knežica borila za svojo ločitev. Ko je uvidela, da ni pri papežu ne bo mogla ničesar dose-

Italijansko oklopno letalo

kakršnih se poslužuje italijanska vojska za napade na abesinske postojanke. To letalo ima pet strojin ter leti z brzino 400 km

Vohunska afera v ČSR

23 oseb aretiranih, ker so zbirale podatke vojaškega ter industrijskega značaja in so jih pošiljale v Nemčijo

Državna policija v Pragi je razkrila ogromno vohunsko afero, ki je bila razpredena po ozemlju vse ČSR ter je imela težišče med nemškimi delom češkoslovaškega prebivalstva. To je doslej največja vohunska afera v češkoslovaški republiki v prid Nemčiji.

Prijeli so že 23 oseb ter jih zaprli v Pragi. Nadaljnje aretacije bodo sledile. Vsi, ki so zapleteni v stvar, bodo sojeni zaradi vojaške veleizdaje, za katero predvideva zakon kazen od treh let ječe do smrti.

Med aretiranci so tudi tri ženske, krivci pa pripadajo vsem poklicem. Deset med njimi jih je uradnikov, štirje so dijaki, večnoma so vohuni doma v Nemčiji, štirje so tudi člani stranke sudetskih

Nemcev. Med krivci sta končno tudi dva Čehi, in sicer natakak Novotny iz Prage, ki je zbiral informacije ter jih pošiljal naprej v Nemčijo ter vzgojiteljica Magdalena Sulcova, ki se je zaradi varnosti krila pod lažnim imenom Bekeš.

Aretranci so vzdrževali stalne zveze s nemškimi vohunskimi centralami v Annabergu na Šaškem, z Draždanami in drugimi nemškimi mesti. Pošiljali so iz ČSR poročila vojaškega ter industrijskega značaja. Značilno je tudi, da so bili vohuni na dan razkritja afere opozorjeni po nemškem radiu, naj se čuvajo. Neki aretraneec, mesar Adolf Bürger je tudi obdolžen, da je izvalil čl. državljana Antona Sacherja v Nemčijo, kjer ga je izročil odotni tajni državni policiji.

Pravda zaradi mrliča

V Parizu se je začel proces proti sokrivcem Aleksandra Staviskega — 20 obtožencev, 40 braniteljev, 250 prič — Porotniki bodo morali odgovoriti na 1956 vprašanj

Skoro dve leti časa so potrebovale francoske sodne oblasti, da so pripravile obtožnice proti dvajsetorici oseb, ki so zapletene v afero Staviskega, ki so jo bili razkrili v januarju 1932. Proces se je začel včeraj v Parizu. Njegov pomen označuje dejstvo, da je anežiranih za to pravdo 40 advokatov in 250 prič. Porotniki pariskega sodišča bodo morali v teku obravnave odgovoriti na 1956 vprašanj. Material za razpravo tehta samo v papirju pol tone.

Ker se je v teku preiskave proti so-trudnikom velikega sileparja Aleksandra Staviskega primerilo marsikaj, kar ni bilo vseh preiskovalnim sodnikom, so zdaj ukrenili vse potrebno tudi za zaščito gradiva, ki je sodnikom in porotnikom na razpolago. V dvorani, kjer se vrši proces, stoji velika jeklena omara z vsemi spisi za obravnavo. Omara straži poseben oddelek republikanske garde dan in noč. Da bi onemogočili zveze med porotniki in obtoženci so morali na sodišču urediti osebno prehrabno akcijo za vse osebe, ki sodelujejo v obravnavi. Porotnikom bodo prinašali med obravnavo maslene kruhke, pivo in druga živila, da se bodo mogli krepčati v česu dolgotrajnih zasliševanj. Razprave bodo predvidoma trajale pozno v noč. Sodišče je povdarilo svojo voljo po jasnosti v tem procesu tudi s tem, da je skrbelo za posebno razsvetljavo v razpravi dvorani. Poleg jeklnih farnic so nameščene v dvorani posebne žarometne naprave.

Glavna oseba v procesu, Aleksander Staviski je, kakor znano, mrtve že nad dobro leto. Njegova afera je pretresla francosko državo do temeljev, kakor še ne zlepa katera pred njo. Še so v spominu dogodki 6. februarja lanskega leta, ko je prišlo v Parizu do nemirov in krvavih izgradov, ki so bili že čisto podobni revoluciji.

Navzile dolgotrajnim pripravam za proces pa je treba reči, da je zanimanje za Staviskega v francoski javnosti zadnje mesece močno popustilo. Desničarski listi, ki so iz tega dogodka izprva kovali političen kapital, so sedaj skoro popolnoma utihli. Nihče ne izrablja več dogodka proti svojemu političnemu nasprotniku.

Podoba je torej, da se bo vodila ta obrav-

nava z veliko stvarnostjo. Sodniki bodo že skrbeli za to, da ne bodo švigale iskre preko okvira na politično polje. Mogoče je vsekakor, da bodo v teku obravnave hudo obteženi tudi nekateri politiki. Še le potem, če se bo pokazalo, če je današnji režim v Franciji dovolj trden, da se lahko otrese takšnih elementov in nadaljuje svoje življenje brez škode za ugled republike.

Neohlajena ljubezen

Vdova izumitelja Edisona se je te dni omožila s svojim nekdanjim prijateljem izza mladih let, kraljem jekla Edvardom Hughesom. Nji je 72, njemu pa 73 let

A NEKDOTA

Brahmas in Bruckner se nista dobro razumela. Prijatelji so priredili večerjo, na katero so povabili oba nalašč za to, da bi se spoprijateljila. Spočetka sta se oba držala precej trdo, potem je Brahms pogledal v jedilni list in je ugotovil, da pridejo na mizo omoki s prekajenim mesom. »Ah,« je vzkliznil navdušen, »to je moja najljubša jed!« — »Da, gospod doktor, se je oglašil Bruckner, »vidite, in to je tista točka, v kateri se midva strinjava!«

VSAM DAN ENA

»Ti, to sta pa gotovo dva mladoporočenca?«
»Da, on je oženjen šele tri mesece, ona pa je omožena eno leto.«
»Judrec«

S P O R T

Drugi razred in juniorji

Zaključek v drugem razredu — Tudi juniorji so razvrene tekme pri koncu

V drugem razredu je za to nedeljo preostala samo še ena tekma, ki je bila svoj čas preložena. Poleg te tekme pa se preostanek prekinjene »bitke« Mars-Svoboda. Svobodaši in Marsoveci pa so se sporazumeli, da ostane kar pri doseženem rezultatu (3:0 za Marso), in niso bili za nadaljevanje nevšečne zadeve. Tako je bila na sporedu samo tekma Korotan-Sloga.

Na Rakovniku ni bilo kar tako. Korotaneci so vsem oddali po dve točki, za zadnjo tekmo pa se menda zaredili, da ne bodo tako po ceni. Dobili so nekaj ojačenj, Sloga preživlja trajno krizo: nastopili so samo z desetinami ljudi. V hitrem in naglem tempu so si domačini zasluženo pridobili nakoz 3:0 in ga obdržali do konca, pri čemer so se celo oddali lepo šeno za četrto zgoditke: zastreljali so enajstko.

Prav na koncu so Korotaneci črtali ničlo na koncu tablice in s tem odpravili z nje poslednjo nedodnost. Ostanejo še vedno na poslednjem mestu, našli pa so priključek k ostalim močvom, in ker razlika ni velika, lahko gojijo upanje, da bodo morda koga drugega potisnili v tretji razred.

Preko zime bo ostala tablica drugega razreda taka:

Slovan	7	5	2	0	17:	6	12
Grafika	7	5	1	1	15:	5	11
Reka	7	5	0	2	14:	7	10
Mars	7	3	1	3	7:	12	7
Jedran	7	3	0	4	17:	12	6
Svoboda	7	2	1	4	8:	14	5
Sloga	7	1	1	5	8:	18	3
Korotan	7	1	0	6	7:	19	2

Tudi drobiž je že skoro zaključil jesenski del tekmovalja. Odbil je svoje poslednje

kojo in je preostala samo še tekma Ilirija-Jadran, ki jo imata na dolgu še iz prejšnjega kola. To bo mal derby za repek v tablici, saj bodo i eni i drugi skušali izogniti se koncu.

Nedeljski pomeniki našega drobiža so dali v glavnem pričakovane rezultate. Črno-belci so se še najbolj odrezali, odpravili so Trnovčane s 4:0, drugo zmago knjižijo Korotan, ki so proti Reki igrali 2:0, tretje zmagovito moštvo je bilo Svobodaško, ki je skoro kompletno prvo Slavijino garnituro porazilo s tesnim rezultatom 2:1. Dve srečanja sta ostali neodločeni. Ilirija in Mladika sta z 1:1 delili točki. Marsoveci so pa morali oddati z 0:0 važno točko Hermežanom: tako so postali za črno-bele dosegljivi in se bo šele spomladi spregovorila odločilna beseda za prvo mesto.

Razven zadnjih dveh mest je torej tablica preko zime že dokončno izdelana:

Mars	9	7	2	0	28:	5	16
Primorje	9	7	1	1	29:	4	15
Korotan	9	5	1	3	17:	14	11
Reka	9	4	1	4	15:	12	9
Hermes	9	2	5	2	7:	11	9
Svoboda	9	3	2	4	11:	18	8
Slavija	9	3	1	5	10:	16	7
Mladika	9	2	2	5	10:	21	6
Jadran	8	2	0	6	6:	14	4
Ilirija	8	1	1	6	5:	23	3

Prav na koncu in popolnem zaključku vsega tekmovalja se bomo morda ozrli z nekaterimi kritičnimi opazkami na celoten potek. V pregledu bi bila na mestu marsikatera opazka, ki jo je bilo potrebno v teden, skromno referatu izpustiti.

Najboljša leta sa tenis

V povojnih letih so na svetovnem teniškem prvenstvu v Wimbledonu zmagali ti le najboljše igralce tenisa: 1. 1919 Patterson (s 23 leti), 1. 1920 Tilden (27), 1. 1921 Tilden (28), 1. 1921 Patterson (26), 1. 1923 Johnston (28), 1. 1924 Borotra (25), 1. 1925 Lacoste (20), 1. 1926 Borotra (27), 1. 1927 Cochet (25), 1. 1928 Lacoste (23), 1. 1929 Cochet (27), 1. 1930 Tilden (37), 1. 1931

Wood (19), 1. 1932 Perry (25), 1. 1933 Perry (25), 1. 1934 Perry (25) in letos tudi Perry, ki je star 26 let. Če izračunamo povprečna leta teh neoficielnih teniških prvakov sveta, vidimo, da je srednja doba med 20. in 30. letom najbolj plodnosa v igranju tenisa.

Kiefor zmerom hitrejši

Ameriški (ali nemški?) plavalec Adolf Kiefor, o katerem smo poročali, da je 100 m hrbtno preplaval v izbornem in dozdaj še nedoseženem času 1:07, ni dolge počival na tej znamki. Nekaj dni pozneje je šel na start v Krefeldu z najboljšimi nemškimi hrbtnimi plavalci, prevzel takoj vodstvo, plaval 50 m 32 sekund in dosegel na vsej progi (po treh urah) čas 1:06,2, torej za 8 desetink sekunde boljše od nedavnega rekorda.

Sokolstvo

Najnovejši podatki o stanju ČOS

Poročali smo že, da je ČOS 31. decembra 1934 dosegla skoraj tri četrtine milijona pripadnikov. ČOS je štela v 52 župah 2980 društev in 212 čet, skupno torej 3192 edinic. Število se je napram l. 1933. povečalo za 16. Prirast je bil v čehskih župah 7 edinic, v moravskih 4 ter na Slovaškem 8 edinic. Članstva je bilo moškega in ženskega 385.455 in se je pomnožilo za 2.442 osebi. Zelo so narasle naraščalske vrste. Češkoslovaško Sokolstvo je imelo že velike skrbi, kaj bo z naraščanjem. Toda že leta 1933. se je pojavilo naraščanje naraščaja. lanske leto pa je prišlo v tem oziru izredno lepe uspehe. Naraščaja obeh spolov šteje ČOS sedaj 77.000, skoraj toliko, kakor l. 1921. Prirast znaša 15.254 oseb.

Tudi deca je napredovala za 5908 otrok na 283.490. Naraščaja je bilo 39.599 moškega in 38.334 ženskega, 129.922 moške in 153.568 ženske dece. Zanimivo je, da je ženske dece skoraj za 23 tisoč več kot moške. Moških pripadnikov je bilo 437.422, ženskih pa 309.456 oseb. V splošnem zadnja leta znatno naraščajo število članic in ženske dece. Število pripadnikov ČOS se je torej napram letu 1933. zvišalo za 23.604 ali za 3,48%, kar je za tako ustaljeno organizacijo kakor je ČOS znaten uspeh. Prejokolej predstavlja češkoslovaško Sokolstvo absolutno in relativno najljubši in najbolj organizirano telesno-športno organizacijo v ČSR republikah.

Pripadništvo se deli po deželah takole: Češka ima 463.715 pripadnikov, Moravska s 231.537, Slovaška 40.214, Podkarpatska Rusija 4772 ter zamejne župe Rakouska na Dunaju in zagranica 6.650 oseb. Napredek je znaten povsod, najbolj razveseljuje pa na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, kjer Sokolstva pred 17 leti sploh še ni bilo. Nadaljnemu razmahu so pospešeni tudi veliki izleti, ki jih bodo prihodnje leto napravile vse ostale župe na Slovaško.

Zbor vodnikov naraščaja ČOS

Vodniki naraščaja v posameznih župah so imeli 19. in 20. oktobra dobro obiskan zbor, kjer je bilo zastopanih 45 žup. Veliko vodnikov tvorijo sami mlajši vaditelji. Zbor je vodil predsednik naraščalskega odseka ČOS br. Činčera. Predaval je po otvortviti o vseh glavnih nalogah naraščalskega vodnika dr. Jindřich Probaška, ki je zlasti poudarjal, da vzgoja naraščaja ne sme biti samo telovadna, temveč mora obsegati vse ono, kar napravi tekmo vzgoje iz omladinca zrelega in značajnega sokolskega delavca. Po predavanju je obhajal predsednik zveznega statističnega odseka ČOS br. Dr. Kržovak razvoj naraščaja v zadnjih letih ter zlasti naglasil izredno lep razvoj v l. 1933 in lani. Prihodnje leto bo češkoslovaški naraščaj tekmovalci.

Prva seja tiskovnih poročevalcev ČOS

Vodstvo čl. Sokolstva se je v spoznanju, koliko lahko koristi dobro organizirana poročevalska služba v dnevnem tisku, odločilo, da bo sestavilo poseben zbor tiskovnih poročevalcev. Sklicalo je v ta na-

men v Tyršev dom sestanek vseh v pošte prihajajočih bratov in sester. Odzval se je okrog 40 oseb, med njimi zlasti zelo mnogo mlajših bratov, ki so se z navdušenjem postavili v službo sokolskega tiska. Predsednik tiskovnega odseka ČOS br. dr. Dosoudil je pojasnil zbranim namen sestanka in njihovega delovanja glede zasledovanja dnevnega tiska kako pride o tisku, dalje o organiziranju poročevalskega dela v osrednji in župni ter tudi društvi, o prireditvah izven žup in v inozemstvu. Razdeljene so bile posamezne funkcije poimencem za prve tri mesece. Ta nova institucija ČOS bo zlasti dragočena pridobitev organizacije z ozirom na bližajočo se vseokolski zlet, izlete na Slovaško, notranje delo i. t. d., val v šestorboju po vseh župah in prav tako tudi v bojnih tekмах. Dalje se je razpravljalo tudi o tem, da se morajo izleti naraščaja na Slovaško v prihodnjem letu kar najbolj ektrno pripraviti, da uspeh ne bo izostal. Zbor se je pečal tudi z raznimi praktičnimi vajami v telovadnici Tyrševega doma, začel je tudi razpravo o pravilni obrambi vzgoji naraščaja, ter se pečal tudi s predlogi novega moškega naraščalskega telovadnega in slavnostnega kroja.

Drobiž iz slovaškega Sokolstva

Seva zbora župnih naraščaj ČOS bo 23. in 24. novembra v Tyrševem domu v Pragi. Obdelati bo morala predvsem delovni program za leto 1935, razne pravilnike, pečala se bo zopet z vprašanjem ženskega slavnostnega kroja, s pripravami za vseokolski zlet 1935, itd.

V župi Jindřich Váněka v Brnu pripravljajo župni vadijski zbor prednjačko šolo, ki jo bo vodil ravnatelj vadijskih šol ČOS v Pragi, poznani strokovnjak in bivši mednarodni tekmovalci, br. Franta Erben.

V pohorski župi na Slovaškem se že pripravljajo za drugoletni obisk čeških žup v smislu programa, ki ga je pred kratkim odobrilo predsedništvo ČOS. Župa je že sestavila svečani odbor izleta z vsemi potrebnimi odseki, ki jih bo dvanaest vsekakor velja pripomniti, da bodo izleti vseh čeških žup na Slovaško nekaj zelo velikega, celo ozromnega in velja zato že sedaj vse skrbi poedinih slovaških žup temu, da bodo izleti čim bolj izpadli. Kljub temu, da je češkoslovaško Sokolstvo tako rekoč z društvii in četami prepleto vse državo, se vendar še vedno ustanavljajo nova društva in čete. Na severnem Tešinskem in Slovaškem, kjer se dosedanje čete polagoma osamosvajajo in ustanavljajo v svoji bližini nadaljnje sokolske postojanke.

Sokolsko društvo Fridštajn pri Turnovu si je brez katerekoli pomoči oblasti in države kupilo veliko zemljišče okrog 2,25 hektarja ter po večini z lastnim članstvom postavilo letno telovadišče v izmeri 4200 kvadratnih metrov, dalje igrišče, ki obsega 1800 kvadratnih metrov ter tudi kopališče, ležeče v višini 560 m nad morjem, ki ima 720 kvadratnih metrov površine. Bazen 12 krat 25 ima troje različnih globin. Postavljeno so tudi letna telovadnica, oblačilnica in kopališče poslopje. Pripravljajo pa še taborišče in letno gledališče. Vsa dela izvršujejo nezaposleni bratje društva.

Pred gledališko sezono v Ptuj

V Ptuj smo že več let pogrešali gledališke predstave. Svojetanost so se vršila redna gostovanja mariborskega in ljubljanskega gledališča, ki sta prizirali razen dramskih predstav tudi godbene predstave. Zaradi slabega razumevanja moradskih faktorjev so se morale te kulturne prireditve opustiti ker ni bilo subvencij, akoravno so take predstave velikega vzgojnega in nacionalnega pomena na naši najskrajnejši severni meji. Da se zapolni ta vrzel, si je nadelo dramsko društvo, odnosno dramski odsek ptujskega Sokola, vendar naloge s tem, da priroja s svojimi člani, ki žrtvujejo že tak veliko svojega prostega časa v druge kulturne svrhe, redne gledališke predstave.

Dramski odsek Sokola je že v lanskem sezoni priredil nekaj prav dobrih iger. Letos pa bo repertoar še bolj izpolnjen zlasti še, ker se bodo lahko gledališke igre vršile nemoteno z renoviranjem odra v mestnem gledališču. Pa prizadevanju agilnega gospodarja brata Komara se je z malimi stroški preslikala kulisa, ki bo sedaj ustrezala vsem zahtevam. Preuredila se je tudi oderska razsvetljava ter nabavil nov gledališki zastor. Na odr samem so položili nove deske, da bo odpadlo mučno skripanje desk med predstavo. Pri tej preureditvi odra pa gre tudi zahvala poštovovalnemu Dramatičnemu društvu in pa mestni občini, ki je z znatnimi žrtvami pospešila preureditvi gledališča toliko pozornosti. Razen domačih diletanov bodo ponovno skušali pridobiti za gostovanja ljubljansko in mariborsko gledališče, na občinstvu pa je ležebo, da posebno te predstave in da tako zadoščenjem našim poštovovalnim igralcem s tem, da napolni naš Talijin hram. Otvoritev gledališke sezone bo v torek 5. t. m. ob 20. uri z Gargolovo dramo »Sine«.

RADIO

Izveleček iz programov

Torek 5. novembra

Ljubljana 11: Soliska ura: Jesenska glasba (G. E. Adamič) — 12: Plošče — 12:45: Vreme, poročila — 13: Čas, spored, obvestila — 13:15: Radio orkester — 14: Vreme, borza — 18: Radio jazz — 18:40: Vzgojni pomen družine (dr. S. Gogala) — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19:30: Nac. ura — 20: Večer podoknic — 22: Čas, vreme, poročila, spored — 22:30: Angleške plošče

Beograd 16:20: Plošče — 22: Narodne pesmi — 21:20: Orkester — 22:20: Klavir. ske skladbe — Zagreb 12:10: Plošče — 20: Prens opere iz gledališča — 22:20: Lahka godba — Praga 19:10: Vojaška godba — 20:20: Pesmi z mandolinom in kitarami — 21:15: Orkester — 22:15: Plošče — Varša 21:20: Simfonični koncert — 23:05: Ples — Dunaj 12: Orkester — 16:05: Iz zvočnih filmov — 17:30: Pesmi — 20:10: Ruske narodne — 20:35: Revija slagerjev 1919—1935 — 22:20: Komorni koncert — 23:10: Jazz — Berlin 19: Iz Stuttgarta — 20:10: Zabačen program — 21:15: Simfonični koncert — 23: Iz Münchena — München 19:05: Lahka glasba — 20:10: Mešan program — 21:15: Iz Berlina — 22:30: Vesele melodije

Sreda 6. novembra

Ljubljana 12: Harmonisti na ploščah — 12:45: Vreme, poročila — 13: Čas, spored, obvestila — 13:15: Plošče — 14: Vreme, borza — 18: Otroška ura — 18:40: Sveski prekop (G. R. Dostal) — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19:30: Nac. ura — 20: Prens iz ljubljanske opere — V l. odmoru: pojasnila k prenosu, v 2. odmoru: Čas, vreme, poročila, spored

Beograd 16:20: Koncert orkestra — 20: Godalni kvartet — 20:30: Pesmi — 21:20: Plesna muzika — Zagreb 12:10: Plošče — 20: Prens opere iz ljubljanske — 22:15: Plesna muzika — Praga 19:25: Zborovsko petje — 20:30: Zvočna igra — Varša 20: Mešan program — 21: Chopinove klavir. ke skladbe — 22: Lahka in plesna muzika — Dunaj 12: Orkester — 16:05: Operne melodije — 16:50: Sodobni avstrijski skladatelji — 19:25: Prens opere »Vesela črna windsorska« — 22:30: Komorni orkester — 23:15: Nadaljevanje koncerta — 24: Dunajska glasba — Berlin 19: Moderna glasba — 20:15: Zvočna igra — 20:45: Orkester in solisti — 22:30: Ples — München 20:15: Zvočna igra — 20:45: Mešan glasbeni program — 24: Ples — Stuttgart 19: Straussova glasba — 20:45: Iz Berlina — 24: koncert

Maksim Gorkij:

Junaki dela

Modro, tiho jezero, vse naokoli gore, z večnim snegom pokrite. Ozek pas vrhov, ki ga obrobja, se vije dol k vodi. Bele hišice, kakor bi bile vlitte iz sladkorja, se ogledujejo z brega v vodi. Vse naokrog sliči nedolžnim otroškim sanjam.

Rano jutro. Z gorskega pobočja veje navzdol nežen vonj cvetic. Pravkar je vzšlo solnce. Na listju dreves in na travji se iskri še rosa. Kakor dolga pentlja se vije cesta skozi ozko sedlo. Tlakovanja je s kamenjem, vendar je videti mehka kakor baržun, da bi ga z roko pobožal.

Ob kupu gramoza sedi delavec, črn kakor oglje. Prsi mu krasijo kolajne, njegovo lice je resno, tenko in smelo. Bronaste roke mu počivajo na kolenih in dvignjene glave gleda v obraz popotniku, ki stoji pod kostanjem.

»To sem dobil za Simplon, gospod. To kolajno sem dobil za svoje delo v simplonskem predoru.« Povesi glavo in ljubeče gleda na kolajno na svojih prsih.

»Da, vsako delo je težavno, dokler ne pridemo do okusa, nato pa učinkuje poživljajoče in postane tem lažje. A to je bilo vendar težavno!«

Kima in mežika v solnce. Hipoma postane živahen, sune z roko v zrak in njegove oči se zablistajo. »Včasih je bilo celo strašno. Tudi zemlja kdaj čuti, mar ne? Naredili smo nizko zaseko v goro, in ko smo prodrli globoko v notranjost, nas je sprejela zemlja besneče in s srdito jezo. Njen dihanje nam je palec udarjal v obraz, da so nam srca zastajala, glava

ve klonile in so nas kosti bolele. Nato pa je metala kamenje na ljudi in jih obhivala z vročo vodo. Da... bilo je strašno. Včasih, kadar so plameniti ognji, je bila voda kar rdeča in potem mi je dejal moj oče: »Ranili smo zemljo, vse nas bo požgala in v svoji krvi potopila, le glej!« To so bile kajpada zgolj besede; če pa slišiš take besede globoko v zemlji, v vlažni, od gnlobe prepojeni temi, če voda šumno pljuska in luča železo na kameniti nasip, potem lahko pozabiš, da gre pri tem za izročilo človeške domišljije. Zakaj tam je bilo vse fantastično, dragi gospod. Mi ljudje smo bili tako majhni, gora se je dvigala tja do neba in mi smo vkljub temu brazdali njeno notranjost. To moraš doživeti, če hečeš razumeti. Morali bi videti črno votlino, ki smo jo majhni stvori izkopali v goro. Ob solnčnem vzhodu smo se pogreznili v njeno žrelo in solnce je žalostno pogledovalo za ljudmi, ki so ga bili zabušili in šli tja dol v globino zemlje. Morali bi videti tudi naše stroje in zamračeno lice gorskega orjaka ter slišati v njegovi notranjosti potuhnjeno bučanje, ki je izviralo od razstreljevanja skal in zvenelo kakor smeh blazneža.

Pogledoval je svoje roke, si popravil kolajno na modri bluzi in tiho vzdihnil: »Da, človek, ta more delati, je nadaljeval z vidnim ponosom, »da, ljubi gospod, ta mali človek je nepremagljiva moč, če je odločen za delo. Verjemi mi: ta človeški škrtat naposled vse doseže, kar hoče. Moj oče tega poprej ni hotel verjeti.«

Gledal je svoje roke, si popravil kolajno na modri bluzi in tiho vzdihnil: »Da, človek, ta more delati, je nadaljeval z vidnim ponosom, »da, ljubi gospod, ta mali človek je nepremagljiva moč, če je odločen za delo. Verjemi mi: ta človeški škrtat naposled vse doseže, kar hoče. Moj oče tega poprej ni hotel verjeti.«

»Goro prevrtati in si tako utreti pot iz ene dežele v drugo,« je navadno rekel, »to je proti volji Boga, ki je ločil

dežele z gorskim grebenom. Videli boste, da vam bo mati božja odrekla svojo pomoč.«

Toda stari se je motil. Moti božja pomaga vsem, ki jo ljubijo. Pozneje je mislil oče skoraj tako kakor jaz, zakaj slednjič se je čutil močnejšega in silnejšega kakor gora. Vendar pa so bili časi, ko nas je, ob praznikih, pri steklenici vina sedeč, hotel prepričati: »Otroci božji,« so bile njegove najljubše besede, »tako se ne sme bojevati proti zemlji. Ona se bo maščevala za rano, katere ste ji prizadeli in izšli kot zmagovalci. Boste že videli! Ob prevrtanju gore boste trčili na njeno srce, potem vas bo po pogotnil ogenj, kajti srecam gore je ogenj, to je vsakomur znano. Obdelovali skorjo zemlje, to je dovoljeno. Bilo nam je sicer dano, pomagati ji pri porodu; mi pa počimo njeno lice in postavbo. Glejte vendar, čim bolj globoko prodiramo v njeno notranjost, tem bolj palec postaja zrak, tem težje je naše dihanje.« Delavec se je pritaženo smejal.

»Toda ni bil le on tega mnenja. Bilo je zares tako: čim bolj smo prodirali naprej, tem bolj vroče je postajalo v predoru, tem več ljudi je zbolelo in obnemoglo. Vedno siloviteje so vrveli vroči izvirki, skale so se drobile in dva izmed naših ljudi, moža iz Lugana, sta zblaznela. Pomoči pa se jih je mnogo premetavalo v vročinskih sanjah na ležišču v barakah, stokali so in so mučeni od neznane strahu skakali iz postelje.«

»Mar ni tako?« je vprašal oče, čigar kašelj je postajal vedno hušji in ostrejši. »Mar ni res, da je zemlja nepremagljiva?«

»In slednjič je legel tja in ni nikdar

več vstal. Bil je močan mož. Več kakor tri tedne se je boril s smrtjo: trdovratno, brez tožbe, kakor mož, ki pozna svojo vrednost.«

»Moje delo je končano, Pavle,« je dejal nekoč ponoči. »Pazi se in vrni se domov. Naj te spremlja mati božja.« Nato dolgo časa ni izpregovoril, hropl je in ležal z zaprtimi očmi.

Pripovedovalec je uprl pogled v gore in se stegnul, da mu je v sklepih pokalo.

»Nato,« je nadaljeval, »nato je prijel za mojo roko, me pritegnil k sebi in rekel: »Veš, Pavle, kljub vsemu sem vendar prepričan, da se bo posrečilo. Mi in oni, ki prihajajo z ene strani, se bodo medsebojno srečali sredi gore, ali verjameš?« Moral sem pritrditi, da verjamem.

»Nu, sin moj, tako bodi! Vse, kar delamo, moramo storiti v trdni veri in uspeh. Prosim te, sin moj, če se bodo srečali možje sredi gore, potem pridi na moj grob in reci: »Oče, dovršeno je!« Zato, da bom vedel.«

»Objubil sem mu. Pet dni pozneje je umrl. Dva dni pred smrtjo je prosil mene in ostale, da bi ga pokopali na onem mestu v predoru, kjer je bil delal. On nas je za to naravnost milo prosil, vendar mislim, da je govoril že v vročinski blodnji.«

»Mi in oni, ki so prihajali z nasprotni strani, smo zadel skupaj v notranjosti gore trinajst tednov po očetovi smrti. To je bil dan, ljubi gospod, ko je prodiralo iz teme navzgor ropotanje delavcev in trkanje mož, ki so stremili k nam globoko pod zemljo, kljubujoč skalam, ki bi mogle nas, male stvarce, pokopati pod seboj.

Tri dni smo čutili te ljudi, katerih gljbanje je postajalo od dne do dne bolj razločno in zaznavno. Nato se nas je polastila zmagoslavna opojnost, in odpravili smo se na delo, ne da bi čakali na izpodbudo, kakor ne bi imeli teles, ne da bi le pomislili na utrujenost. O, to je bilo bajno, bilo je kakor ples v lesketajočem se solncu! Vsi smo bili tako tihi in pridni kakor otroci. O, če bi vedeli, kako močna, kako neznosna je potreba, v temi, globoko pod zemljo, kjer smo bili kopali dolge mesece kakor krti, da bi spet trčili ob ljudi!«

Pavel se je bil ob svojem pripovedovanju razvnel. Stopil je tesno k poslušalcu, pogledal mu globoko v oči in nadaljeval mirno in veselo: »Ko je slednjič padla zadnja kamenita plast, je zaplapolal v odprtini rdeči sij bakle; črn, od solz veselja in od potu močnega obraza se je pojavil, nato so sledili nadaljnji obrazi in bakle, zadoneli so zmagoviti kliki in vriski — o, to je bil najlepši dan mojega življenja! Kadar se spomnim na to, potem občutim, da nisem zaman živl. Rečem vam, dragi gospod, to je bil kos dela, kos svetega dela. Ko smo bili stopili ven iz predora na solnce, so legli mnogi izmed nas na zemljo, jo poljubljali in jokali. Kakor bi bila pravljica. Da, gospod, poljubljali so premagano goro in zemljo. Šele oni dan sem pojmlil, kaj je pomenila za nas, pa sem jo ljubil, kakor bi bila žena.

Šel sem tudi na očetov grob, četudi vem, da mrtvi ne slišijo. Šel sem tja, ker moramo spoštovati želje ljudi, ki so za nas delali in nič manj trpeli kakor mi. Tam sem zacepetal z nogami in vzdihnil: »Dovršeno je, dragi oče, ljudje so zmagali! Končano je!«

R. D—1.

H. E. Werner:

Mr. Thorsten hoče boj!

Wessentin nedolžen? Te trditve ni in ni mogel spraviti v sklad s svojo rešitvijo Thorstenove uganke. Čemu je bil potem Arnster pisal tajniku? Nekakšna zveza je morala biti med njima — toliko je bilo gotovo!

Zamišljeno je stmel v tla.

Sele tih, kovinski tisk ga je zdrnil. Heintze je bil nataknil Arnsterju lisice in ga za roko odvedel k vratom.

Buzz je počasi krenil ja njima.

Seveda, ostala mu je zmagovalna zavest, da je bil vendar že napovedal svojemu velikem neznancu «mat» — a nekaj mu ni in ni dalo, da bi bil iz srca vesel tega junaškega dejanja. Nekaj ni bilo v redu!

*

«Gospod Wessentin?»

Komisar Heintze je sedel v svoji uradni sobi za pisalno mizo. »Gospod Wessentin, žal mi je, da vas moram še tako pozno klicati k sebi — vendar imam za to tehten razlog.«

Günter Wessentin je bil počasi stopil v sobo. Čeprav je bil bled, ni kazal njegov obraz niti najmanjšega sledu potrtosti.

Ubogal je komisarjev migljaj z roko in sedel. Nato se je pričakuje zagledal v Heintzeja.

»Torej gospod Wessentin — Heintze je dozdnevno raztresen. Estal po uradnem pisu, ki je ležal pred njim na mizi. »Ali še vedno vztrajate pri trditvi, da ste izvršili atentat na Thorstena in ste ga potem dali spraviti s poti?«

Tajnik je molče pokimal.

»Pojasnite mi pa tega slej ko prej ne marate?«

»K temu, kar sem že povedal, nimam ničesar pripomniti, gospod komisar!«

Heintze se je pomilovalno nasmehnil in zabobal s prsti po mizi.

»Prav — torej lahko greste!«

Tajnik je zmeden vstal.

»Ne zamerite — mislil sem...«

»Pravim, da lahko greste, gospod Wessentin!« je s poudarkom ponovil komisar. »In da se bova prav razumela — lahko greste, sem rekel, kamor vas je volja! Zastra men se lahko vrnete v svoj hotel. Vaša aretacija je preklicana!«

Günter Wessentin je krčevito zgrabil za hrbet svojega stola. Brezmejno začudenje se mu je zrcalilo na obrazu.

»Ali — res ne razumem — saj sem priznal...«

Komisar je odločno mahnil z roko.

Priznanje res imam, gospod — a to pot priznanje pravega krivca! In dokaze, ki jih potrebujem, imam zdaj tudi! S tem je seveda vaš slučaj opravljen, čeprav se bojim, da vas bom moral poklicati na odgovor, ker ste izkušali zavesti policijo v zmojo! Pa za to je še časa. Zdaj izvolite iti!« To reki mu je pokimal, kakor v slovo.

Günter Wessentin je s hlastnimi koraki planil k pisalni mizi.

»Pravega krivca? — Imate ga? Res? In kdo je?«

Heintze je nedostopno skomignil z rameni: »Uradna skrivnost!«

Še prezgodaj boste zvedeli, kdo. Kakor se je zdelo vam pravilno, da ste se igrali s policijo skrivnice, tako tudi jaz ne vidim razloga, da vam ne bi vrnil milega za drago!«

»Prosim vas, gospod komisar — povejte mi ime — morda vam potem lahko pojasnim svoje ravnanje.«

»O, prosim, za to je še časa! Glavno je, da smo dobili pravega! In zdaj končajta ta neprijetni razgovor. Pošteno sem si zaslužil večerjo — žena me gotovo že čaka! Torej, lahko noč!«

Ne da bi počakal odgovora, je pozvonil. Redar je stopil v sobo.

»Gospod lahko gre, kamor ga je volja!«

Wessentin je bil tako osupel, da se ni znal upreti tej nepričakovani odslovlitvi. Brez besede je stopil skozi vrata, ki jih redar ni bil zaprl za seboj.

Heintze se je pa obrnil k omari in majaje z glavo vzel iz nje klubuk in plašč.

*

Wessentin se je s takšnim pripeljal v hotel «Imperial». Ko je stopil iz voza in plačal soferja, je kazala električna ura deset. Jadrno je krenil v vežo in hotel pohititi mimo sprejemne pisarne, a nekdo izmed hotelskih uslužbencev ga je poklical.

«Gospod Wessentin — trenutek, prosim!»

«Da?»

«Snoči, ko ste bili pravkar odšli iz hotela, je prišlo tole pismo za vas. Náte ga!»

«Hvala.» Malce začuden je Wessentin vzel pismo in ga ne odločno obrnil v roki. Nato se je ježno zasmel, zmečkal papir in zadovoljen smehljaj mu je izpreletel obraz.

Stopil je dva koraka v stran, nestrpno odtrgal rob ovoja in vzel iz njega listek. Razgrnil ga je in preletel z očmi tistih nekaj vrstic, ki so bile na njem. Med tem, ko je bral, se mu je obraz nenadoma izpremenil. Smehljaj se je umaknil osuplemu strmenju.

Še enkrat je prav počasi prebral sporočilo, kakor da bi si hotel vtisniti vsako besedico. Nato se je ježno zasmel, zmečkal papir in ga porinil v žep. Razjarjena guba se mu je za dolbla med obrvi.

Neodločno se je obrnil proti stopnicam in se jel počasi vzpenjati po njih. Na prvem ovinku je obstal in se zamišljeno naslonil na ograjo. Spet se mu je vrnil na ustnice prejšnji razdraženi nasmeh. Z drhtečimi prsti je vzel pismo iz žepa, ga pogladil in še enkrat prebral vrstice.

«Je na varnem — je med branjem tiho zamrmral sam pri sebi. Nato je majaje z glavo spravil pismo v žep in krenil dalje.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelček »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 1 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kontoristinjo
možno v hrvaški in nemški korespondenčni, stenografski in strojni pisavi, sprejemem za Ljubljano. Oferte z zahtevki plačilo pod »Perfektina kontoristinja« na ogl. odd. Jutra. 24424-1

Kontoristinja

absolventinja trg. šole s prakso dobi namestitev. Ponudbe pod »Kalkulacija« na ogl. odd. Jutra. 24421-1

Železninar

s prakso, spreten prodajalec dobi mesto. Po zahtevni plačilo, prepis spricval, na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana 5«. 24420-1

Tehnik

gradbene stroje dobi službo. Ponudbe z navodno dočasnega službovanja na ogl. odd. Jutra pod »Tehnik«. 24421-1

Začetnico

s trgovskim tetajem, sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vseprislo« na 6 tedenska praksa«. 24420-1

Strežnico

mlado, stanujočo v bližini stare šolske šole, škofo za čas dan. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24420-1

Frizerko

perfektno posebno v vodni ondulaciji, sprejemem takoj. Jurij Simunac, bečevce Kranj. 24421-1

Kmečko dekle

sprejemem takoj ali s 15. t. m. Pošteno in pridno. Trpljenja ni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra pod »Kmečija«. 24421-1

INSERIRAJ V »JUTRO«

G. Th. Rotman:

Življenje Jakca Takca

Oče je kmalu opešal in se ni mogel več držati. Hoče-noče je moral izpušiti žleb, in v tem, ko se je prekopicnil, je opisal velik lok, čigar redišče so bila njegova stopala, ki sta ga rešitelja še vedno držala zanje. Ko je tako visel z glavo navzdol je ravno še dosegel polico v prvem nadstropju, na kateri so stali cvetlični lonci pred oknom.

Službe išče

Vsak. beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Plačilni natak
ali kot polovodja, v najboljših letih, iste mesta v restavraciji ali kavarni. Govorim več jezikov ter imam dolgoletno prakso. Cenj. ponudbe pod »Plačilni natak« na ogl. odd. Jutra. 24370-3

Dajenci (ke)

Fant
ki je dovršil ljudsko šolo s dobrih šolskih sploščevalom, in iz poštene hiše, želi takoj vstopiti v učenje v trgovino mešanega blaga. Rudolf Strmečki, Bistrica. 24371-44

Potniki

Zastopnika
za Ljubljano in Maribor, za prodajo strojev in pribora za tekstilno industrijo, škofo. Obširne ponudbe z referencami na ogl. odd. Jutra pod »Provizija«. 24420-5

Prehrana

Na domačo hrano
dobro in obilno, sprejemem dve do tri osebe. Cena 18 Din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24420-14

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 1 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hubertus
nepremetljiv, možič in demok 350. Din. otroški s kapuco 145. Din. trench-coat, impregniran samo 45. Din. pumparice od 45. Din. navpič, dobiti pri PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14. 24420-14

Prodaj

2 početelj, 2 simnata mardra, 3 pernici in razno. Posve se. Moste, Ribniška ulica št. 1. 24420-6

Pouk

Dame in gospode
novice in one, katerim dela smučanje, preglavice, pripravim s telovadbo temeljito na smučanje v posebnih urah. Čas in kraj po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24370-4

Gospodične

sprejemam šivilja na dnevni in večerni pouk v šivanju lastne garderobe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24370-4

Matematiko

vseh gimnazijskih razredov dobro inštruiira akademik. Interesenti vprašajte pri Bögel, Kolodvorska 28. 24370-4

Kupim

Jelšve in topolove deske
30 mm debele, parjene, kupim. Ponudbe pod »Parjenje« na ogl. odd. Jutra. 24420-7

Kopalno peč

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najno«. 24420-7

Pridelki

Suhe gobe
kupim po najvišji ceni in vsako množino trvdka. A. Nachbar, Radetice pri Zid. mostu. 24420-33

Živali

Pes
irna črna, sliji na ime Boro, se je izgubil. Najditej naj ga izroči Rožna dolina, cesta IV. št. 14. 24420-37

Stroji

Elektromotor
okoli 50—60 KW za 1000 obratov, 220/380 voltov 50 per. v raznem in najpo proti dobri najemalni in garanci. Ponudbe s počin opsem in M. Kompanju, Buograd, post. lah 106. 24420-39

Pisalni stroj

moderne znamke, najbolje ohranjen, poceni napravljen. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24420-30

Lokali

Beseda 1 Din, davek 1 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Restavracija

najboljše vpeljano, kompletno opremljeno, ugodno napravljen ali sprejemem družabnika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »24420-19

Gostilno

dobro vpeljano, s vsem inštrumentom, na dobrem mestu, prodaj radi rodnosti, razmer po najvišji ceni. — Vprašati Lujze Geyer, Zagreb, Hrabaršičeva 10. 24420-19

Prodajalno

papirne stroje, dobro vpeljano in dobro opremljeno, prodaj radi rodnosti, razmer po najvišji ceni. — Vprašati Lujze Geyer, Zagreb, Hrabaršičeva 10. 24420-19

Telefon 205

Suha drva
premog karbopaket, dobiti pri

I. POGACNIK

Bohoričeva ul. št. 5

Kapital

Usnjarna
na kromov in vegetabilni stroj urejena, razpolaga s vodno močjo, išče kapitalno in množično družbeno, najrajši trgovca s usnjem. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »26«. 24420-16

Hranilne knjižice

kupujemo in prodajamo najugodnejše, Adamič, zastopnik št. 45. Posrednik za advokatske in notarske komore v Dvornikovi ul. 10. Vseletov 1. februarja 1936. 24420-31

Vložno knjižico

Ljudske posojilnice ljubljanske, prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »20.000«. 24420-16

Kupimo knjižice

Mestne ljubljanske do Din 300.000, pod ugodnimi pogoji. Gospodarska pisarna Ljubljana, Miklošičeva 7. II. nad. 24420-6

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ena ali dve parceli

sredi mesta ob prometni cesti, kjer je mogoče postaviti veliko trgovsko hišo ali hišo velikih stanovanj. Parcela je na precej široka a tudi tako globoka, da se na njej lahko zgradi velika dvoranska stavba. Kdor želi hotel takoj kupiti, lahko renovira, porablja ali daje v najem na parceli obstoječo eta. rejšo zgradbo. Ponudbe pod šifro: »Redica prilika« sredi Ljubljane. 24420-20

Hiša

večnadstropna s stanovanji in lokali, prav dobro zidana in reprezentativna, v centru Ljubljane je na prodaj. Ugodni plačilni pogoji, diti lahko ostane večji znesek že obstoječega dolga se naprej vključi na hišo. Objekt lahko služi radi svoje stalne vrednosti in lepe donosnosti vsakemu kupcu za absolutno sigurno naložbo premoženja. Podjetnik kupec pa lahko porabi hišo v vsako trgovsko dejavnost. Interesenti naj zahtevajo podrobna pojasnila pod šifro: »Dobra stvar« na ogl. odd. »Jutra«. 24420-20

Opremo milna

in tovarne konopne izven pogona, škofo. Točne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Milna«. 24420-20

Radi smrti

na periferiji Ljubljane na prometni točki restavracija z vseh stavebnimi parcelami. V hiši je tudi trgovina in več stanovanj. Cena nizka, starba nova. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Doblihaneno«. 24420-30

Hiša

s 5 trisobnimi, modernimi stanovanji, v Ljubljani, napravljen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Petstano-vanjska«. 24420-30

Telefon 205

Suha drva
premog karbopaket, dobiti pri

I. POGACNIK

Bohoričeva ul. št. 5

Stavbna parcela

1000 kv. m napravljen po leg transformatorja Ornuče. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24420-30

Stanovanje

Trisobno sončno stanovanje s vsemi pritlikalnimi in centralno kurjavo, oddam v hiši posojilnice za advokatske in notarske komore v Dvornikovi ul. 10. Vseletov 1. februarja 1936. 24420-31

Stanovanja

3 večjih sob ali 2 sob in 2 kuhinje s pritlikalnimi item takoj za februar ali maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vera«. 24420-31a

Sobe išče

Opremljeno sobico boljšo, sončno, za takoj, škofo. mima, gospodična, z vso oskrbo ali brez, ne predajo, najraje v centru. Stalna in točna plačila. Dopolne na ogl. odd. Jutra pod šifro »Šušnja in so-lidna«. 24420-31a

Sobe odda

Majhno sobico s dobo domačo hrano in celotno oskrbo odda boljša družina solidne-mu gospodu v bližini Reake in Srednje tehni-ke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24420-23

Opremljeno

stanovanje sončno, 2 sob, s tekočo vodo, za 2 osebi, oddam na Sv. Petra nasipu št. 45. souporabo kopalnice, letno oddam opremljeno sobo za 1 osebo. 24420-23

Opremljeno sobo

sončno, veliko, oddam takoj 2 osebi. Napoleonov trg 6/II. nad. 24420-23

Informacije

Grafolog in hirosuf
N. Sadulski — odpustitelj. Ostane še v Ljubljani do 1. novembra. Pošten najditej naj vrne proti nagradi. 24420-28

LEPE GRUDI

čvrste in normalne polnosti dosežete v 4 do 5 tednih pri NERAZVITIH GRUDIH ali kadar prsa uplazuje zaradi bolezni ali otroške posteljice z uporabo garnture »JOLIFEMME« po prof. dr. med. Bieri. Pri tem se ne okrepe telo in boki. Naraven popolnoma uspešen in zanjamo neškodljiv preparat 135 Din.

PRI MLABAVIH IN MEKIH prst zadobite s preparatom »JUNO« (po eljajni oceni in priporočilu dr. med. Funkeja in dr. med. H. Mayerja) zopet elastičnost in čvrstost. Garanta 70 Din. — Specialitete SCHRODER-SCHENKE se dobivajo v parfumeriji »OMNIA«, odd. 1/3 Zagreb, Gunduličeva ulica 8. I. kat. Postanja pr. plačilo vsaj pri Din 7, po povetju Din 14.

ZAHTEVAJTE BREZPLACNO ILUSTRIRANI CENIK!

PAVLE ŠEGA
vdove profesorja, se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

PAVLE ŠEGA

Posebno zahvalo pa smo dolžni vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, kakor tudi vsem onim, ki so jo za časa njene dolgoletne bolezni obiskovali in jo spremljali na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

VALUJOCI OSTALI

V LJUBLJANI, dne 2. XI. 1935.

ZAHTEVAJTE BREZPLACNO ILUSTRIRANI CENIK!

PAVLE ŠEGA
vdove profesorja, se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

PAVLE ŠEGA

Posebno zahvalo pa smo dolžni vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, kakor tudi vsem onim, ki